

371.2013

๖๒๖๗ ฝ

๗. ๒

ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ
ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูสายการสอน

บริณูณานิพนธ์

ของ

วรรณฯ สุภมัตตา

12 ส.ค. 2539



เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2538

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

196007

ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ
ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูสายการสอน

บทคัดย่อ

ของ

วรรณฯ ศุภมันตา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2538

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูสายการสอนใน 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนางานวิชาการ ด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษา และด้านการวิจัย ประเมินผล และบริการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียน 31 คน และครูสายการสอน 311 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูสายการสอน เกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ทั้ง 3 ด้าน เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ทั้ง 3 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ทั้ง 3 ด้าน ตามความคิดเห็นของครูสายการสอน อยู่ในระดับปานกลาง

SUPERVISORY EFFICIENCY OF SUPERVISORS AT THE OFFICE
OF THE AMPHOE PRIMARY EDUCATION UNDER THE OFFICE OF
THE SAMUTPRAKAN PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION AS
VIEWED BY SCHOOL ADMINISTRATORS AND TEACHERS.

AN ABSTRACT

BY

WANNA SUPHAMUNTA

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakarinwirot University.

May 1995

The purposes of this research were to study the supervisory efficiency of supervisors at the office of the Amphoe primary education under the office of the SamutPrakan provincial primary education as viewed by school administrators and teachers in 3 aspects : academic affairs development, supervision development, and research, evaluation and service development. The sample of this study comprised 31 school administrators and 311 teachers. The instruments used for collecting the data were the rating scale questionnaires about the three aspects of supervisory efficiency. Means and standard deviation were applied to analyze the data.

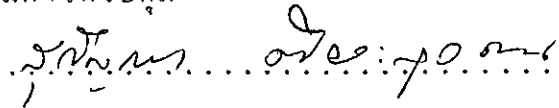
The results were found as follows :

1. The supervisory efficiency of supervisors at the Amphoe primary education under the office of the SamutPrakan provincial primary education as viewed by school administrators is at the high level.

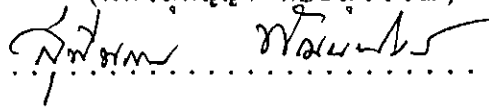
2. The supervisory efficiency of supervisors at the Amphoe primary education under the office of the SamutPrakan provincial primary education as viewed by teachers is at the moderate level.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

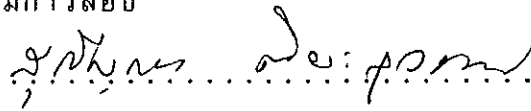
..........ประธาน

(ผศ.สุกัญญา ตียะสุวรรณ)

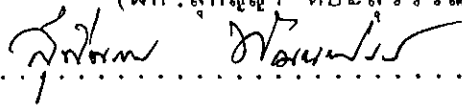
..........กรรมการ

(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)

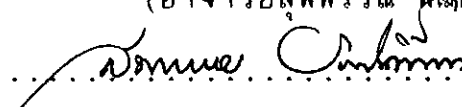
คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน

(ผศ.สุกัญญา ตียะสุวรรณ)

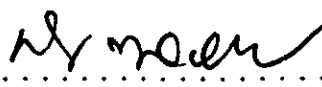
..........กรรมการ

(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ.สมหมาย รอดไพรีทอง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษาของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ .. ๘ .. เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2538

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุกัญญา ตริยะสุวรรณ ประธานกรรมการ อาจารย์สุพิศพรณ พัฒนาพาณิชย์ กรรมการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์สมหมาย รอดโพธิ์ทอง กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำตรวจแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ จนปริญญานิพนธ์สำเร็จด้วยความเรียบร้อยทุกประการ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ว่าที่ รต.จรรุณ มุ่งการนา อาจารย์วิจิต ด้ฐวิฒนาณนท์ อาจารย์ชรัตน์ สีนธุสะอาด อาจารย์ศรัทธา ไกรโสภณ และอาจารย์วารี มฤคทัต ที่ได้กรุณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุง และให้คำแนะนำแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ ศึกษาธิการเขตสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกอย่างดียิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบคุณ คุณวิภาส ศุภมันตานายวงศ์วีระ ศุภมันตา นายศุภสิทธิ์ ตรีประสิทธิ์ และเพื่อนนิสิตปริญญาโท วิชาเอกบริหารการศึกษา ภาคพิเศษ รุ่น 4 ที่ได้ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจในการศึกษา และจัดทำปริญญานิพนธ์มาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์อันจะมีของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่ผู้มีพระคุณ และครูอาจารย์ทุกท่านที่อบรม สั่งสอน และให้การศึกษาแก่ผู้วิจัย

วรรณ ศุภมันตา

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
หลักการ และกระบวนการนิเทศการศึกษา	10
คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์	18
ขอบข่ายการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบของศึกษานิเทศก์	
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ	23
ทักษะ และกิจกรรมการนิเทศการศึกษา	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	41
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล	44
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45

สารบัญ

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
6 บรรณานุกรม	91
7 ภาคผนวก	99
8 ประวัติผู้วิจัย	121

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

- 1 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประสิทธิภาพการนิเทศ
การศึกษา ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสังกั
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในการปฏิบัติงาน
ตามบทบาทหน้าที่ทั้ง 3 ด้าน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน
และครูสายการสอน 48
- 2 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประสิทธิภาพการนิเทศ
การศึกษา ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสังกั
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในด้านการพัฒนา
วิชาการ เป็นรายชื่อ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน
และครูสายการสอน 50
- 3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประสิทธิภาพการนิเทศ
การศึกษา ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสังกั
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในด้านการพัฒนา
การนิเทศการศึกษาเป็นรายชื่อตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน
และครูสายการสอน 57
- 4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประสิทธิภาพการนิเทศ
การศึกษา ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
สังกัสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในด้านการ
พัฒนาการวิจัย ประเมินผล และบริการ เป็นรายชื่อ ตามทัศนะ
ของผู้บริหารโรงเรียน และครูสายการสอน 65

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การนิเทศการศึกษาในประเทศไทยเริ่มมีมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 (ปรีชา นิพนธ์พิทยา . 2537 : 6) เมื่อมีการจัดการศึกษาอย่างมีแบบแผนได้มีการประกาศตั้งกรมศึกษาธิการขึ้นในปี พ.ศ. 2430 และขยายการศึกษาไปตามหัวเมืองต่างๆ จนถึง พ.ศ. 2475 ได้ประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2475 การควบคุมการเรียนการสอนจึงอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ตรวจการ ซึ่งมีอำนาจในการอบรมครูในแต่ละตำบลจนถึงปี พ.ศ. 2495 เริ่มมีหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาขึ้น มีหน้าที่ในการนิเทศการศึกษาแบบตรวจตราสั่งการต่อเนื่องจากผู้ตรวจการ และต่อมาได้มีการเปลี่ยนรูปแบบการนิเทศการศึกษาจากลักษณะที่เป็นการตรวจตราสั่งการมาเป็นลักษณะการร่วมมือการแนะนำช่วยเหลือระหว่างศึกษานิเทศก์กับครู เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาความสามารถ และพฤติกรรมการสอนของตนด้วยตนเอง อันส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาโดยรวม

พระราชกฤษฎีกาการแบ่งส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มเมื่อ พ.ศ. 2523 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . 2524) และมีการเปลี่ยนแปลงการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2523 โดยโอนกิจการการบริหารโรงเรียนประชาบาล ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ พร้อมแต่งตั้งศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ

กระจายอยู่ทั่วประเทศ ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้มีระเบียบว่าด้วยการตั้ง
หน่วยศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เมื่อวันที่
ที่ 17 กุมภาพันธ์ 2524 สาระสำคัญของระเบียบได้กำหนดให้มีหน่วยปฏิบัติงาน 3
หน่วยงาน คือ

1. หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
3. งานนิเทศการศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ

ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนงานนิเทศการศึกษา เป็นหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษา
นิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533

สำหรับงานนิเทศการศึกษาระดับอำเภอนี้มีการกำหนดคุณสมบัติของศึกษา
นิเทศก์สำนักงานการการประถมศึกษาอำเภอ เพิ่มจากที่กำหนดไว้ในมาตรฐาน
กำหนดตำแหน่งของคณะกรรมการข้าราชการครู (สำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ. 2533) ศึกษานิเทศก์ต้องทำหน้าที่วางแผนบริหารการ
นิเทศ ช่วยเหลือแนะนำและส่งเสริมการเรียนการสอนในโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน
การพัฒนาหลักสูตร การสัทธิการสอนและการวิจัยการศึกษา เพื่อให้เกิดผลตาม
มาตรฐานงานวิชาการในระดับอำเภออย่างแท้จริง และโดยเหตุที่สำนักงานคณะ
กรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีโรงเรียนอยู่ในความควบคุมจำนวนมาก แต่
ศึกษานิเทศก์มีจำนวนน้อยไม่อยู่ในเกณฑ์ที่จะทำหน้าที่นิเทศการศึกษาในโรงเรียน
และกลุ่มโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบจึงได้กำหนด
ให้มีการจัดโครงสร้างในหน่วยงาน เพื่อให้มีการจัดแบ่งงานของศึกษานิเทศก์สำนัก
งานการประถมศึกษาอำเภอเป็นระบบ และมีหน้าที่รับผิดชอบสอดคล้องกับการ
บริหาร ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533
จึงแบ่งงานในหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอเป็น
3 งาน (ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์สำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.พ.ศ. 2533) ดังต่อไปนี้

1. งานพัฒนางานวิชาการ
2. งานพัฒนาการนิเทศการศึกษา
3. งานวิจัย ประเมินผล และบริการ

กำหนดให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานทั้ง 3 ด้าน เพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาระดับ
ก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษา

จากการที่กำหนดให้ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปฏิบัติ
งานในขอบเขตดังกล่าวแล้ว พบว่างานแต่ละงานมีขอบข่ายกว้างมาก จนเป็นสาเหตุ
ให้ศึกษานิเทศก์ไม่สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่การนิเทศการศึกษาในโรงเรียน
ได้ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ เนื่องจากสภาพที่
ตั้งของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในแต่ละอำเภอแตกต่างกัน
กัน การเดินทางไปนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
ไม่สะดวก จึงทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ เช่น ในการพัฒนา
งานวิชาการ ศึกษานิเทศก์มีงานที่ต้องรับผิดชอบมาก จึงให้ความช่วยเหลือแก่ครู
ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูได้ไม่มากพอ เป็นเหตุให้ครูขาดทักษะ
ในการผลิตสื่อ และไม่นิยมใช้สื่อประกอบการสอน ครูส่วนใหญ่จึงไม่เปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมการสอนเป็นผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่ได้ตามเป้าหมาย
ที่กำหนดไว้ ส่วนงานพัฒนางานนิเทศการศึกษา ศึกษานิเทศก์ก็มีโอกาสน้อย
มากในด้านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมเข้าไปช่วยพัฒนาการเรียน
การสอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์ทำให้ครูผู้สอนได้ครบถ้วนทุกโรงเรียน รวมทั้งการให้
ความรู้ด้านการนิเทศภายในแก่ผู้บริหารโรงเรียนก็ทำไม่ได้ทั่วถึงเช่นกันและงานด้าน
การวิจัยเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีน้อย เนื่องจากเวลาจำกัดตลอดจน
การจัดทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพื่อหาแนวทางแก้ไข
ข้อบกพร่องทางการเรียนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ร่วมกับครูยังไม่เป็นตามเป้าหมายที่
กำหนดไว้ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2532 : 126-127)

จากสภาวะดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ช่วยพัฒนาผู้บริหาร และครูให้มีคุณภาพตามต้องการได้ ซึ่งมีผลสอดคล้องและสนับสนุนแผนพัฒนาการศึกษาของชาติ ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2534 - 2539) ว่าด้วยโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการติดตามผลการดำเนินการ การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ และสอดคล้องกับปีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2537 ด้วย นอกจากนี้ในเอกสารคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (นายสุธรรม บัณฑิตเสวีรัฐ) ประกาศให้ปีงบประมาณ 2537 เป็นปีทองของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่เนื่องจากปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ มากมาย ดังนั้นศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจำเป็นต้องประเมินผลการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาว่าปัจจุบันมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด งานใดที่ต้องปรับปรุงพัฒนาเติมให้เต็ม และทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อแนวทางพัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพ รูปแบบ เทคนิคการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ตามบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ ให้เหมาะสมและบรรลุถึงจุดที่เรียกว่า " ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา " จนเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสัมฤทธิ์ผลด้านการเรียนของนักเรียน และการสอนของครู เพื่อบรรลุผลตามเจตนารมณ์ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติอย่างน่าภูมิใจต่อไป

การพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้นประกอบด้วย 3 กระบวนการคือ กระบวนการบริหาร กระบวนการนิเทศการศึกษา และกระบวนการเรียนการสอน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับ 3 กระบวนการได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครูสายการสอน ซึ่งต้องปฏิบัติการกิจอย่างเป็นระบบประสานกันด้วยความถูกต้อง จึงจะทำให้ผลของการพัฒนาการนิเทศการศึกษามีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ: 2532: 104) และในการนี้ศึกษานิเทศก์สำนัก

งานการประถมศึกษาอำเภอมีฐานะเป็นนักวิชาการ นักคิด และนักพัฒนา เป็นคนกลางที่อยู่ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งมีอำนาจตามสายการบังคับบัญชาและครูสายการสอนซึ่งทำหน้าที่ปฏิบัติการสอน ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จึงต้องการทราบประสิทธิภาพในการนิเทศของศึกษานิเทศก์ โดยสอบถามความคิดเห็นจากผู้บริหารโรงเรียนและครูสายการสอนให้เป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานในหน้าที่การนิเทศการศึกษาว่ามีประสิทธิภาพดีมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้ข้อมูลที่ต้องการสมบูรณ์อย่างแท้จริงนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงรูปแบบ และเทคนิคการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ให้มีประสิทธิภาพตามที่โรงเรียนต้องการต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูสายการสอน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ และเป็นประโยชน์สำหรับศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ได้ทราบประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของตนเองได้เด่นชัดยิ่งขึ้น และเป็นข้อเสนอแนะต่อหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติพิจารณาเป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการนิเทศให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1.ขอบเขตของเนื้อหา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษา

1.1 ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ 3 ด้าน ได้แก่

1.1.1 ด้านการพัฒนางานวิชาการ

1.1.2 ด้านการพัฒนากการนิเทศการศึกษา

1.1.3 ด้านวิจัย ประเมินผล และบริการ

2.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูสายการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2537 จำนวน 3,085 คน จำแนกเป็น

2.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 277 คน

2.1.2 ครูสายการสอน จำนวน 2,808 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 342 คน จำแนกเป็น

2.2.1 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 31 คน

2.2.2 ครูสายการสอน จำนวน 311 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

3.1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

3.1.1.2 ครูสายการสอน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนและครูสายการ
สอนที่มีต่อประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถม
ศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามบทบาท
หน้าที่ 3 ด้าน คือ

3.2.1 ด้านการพัฒนางานวิชาการ

3.2.2 ด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษา

3.2.3 ด้านวิจัย ประเมินผล และ บริการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการทำงานให้สำเร็จลุล่วง
ดังที่คาดไว้ตามความมุ่งหมาย เมื่อตัดค่าผลงานออกมาแล้วย่อมได้ผลมากกว่าสิ่งที่
ใช้ลงทุนไปทั้งหมดและรวมทั้งความพึงพอใจของผู้ร่วมงานด้วย

2. ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา หมายถึง ความสามารถของศึกษานิเทศก์
ในการนิเทศการศึกษาจนเกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาพฤติกรรม
การบริหารการศึกษา และการสอนของครู ในวิจัยนี้จะศึกษาประสิทธิภาพการนิเทศ
การศึกษาของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ใน 3 ด้าน คือ

2.1 ด้านการพัฒนางานวิชาการ ได้แก่ การจัดประชุมอบรมสัมมนา
ทางวิชาการให้คำปรึกษา สาธิต แนะนำ เพื่อพัฒนาผู้บริหารและครูให้มีความรู้
ความสามารถด้านเทคนิคการสอนใหม่ๆ ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ความรู้เกี่ยวกับ
หลักสูตรและการจัดทำเอกสารทางวิชาการส่งเสริมสนับสนุนการผลิตสื่อ การใช้
สื่อ และการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ไป
ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ ผลิตและเผยแพร่เอกสาร
ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการใช้หลักสูตร เอกสารหลักสูตร เช่น คู่มือครู แผนการ
สอนกำหนดการสอน เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ เป็นต้น

2.2 ด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษา ได้แก่ การจัดประชุมอบรม สัมมนาผู้บริหารโรงเรียน ครู ให้มีความรู้ตามกระบวนการการนิเทศภายใน โรงเรียน ให้คำปรึกษาแนะนำพัฒนารูปแบบและเทคนิควิธีการนิเทศภายใน โดยใช้สื่อวัตกรรม และเทคโนโลยีใหม่ๆ ให้เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์พร้อมทั้งประสานงานจัดทำเอกสารทางวิชาการ เผยแพร่รูปแบบเทคนิควิธีการนิเทศภายในโรงเรียน ให้กับผู้บริหารโรงเรียน และ คณะครูอย่างทั่วถึง

2.3 ด้านการวิจัย ประเมินผลและบริการ ได้แก่การจัดประชุม อบรม สัมมนาผู้บริหารโรงเรียนและครูให้มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์วิจัย ให้คำปรึกษา แนะนำเผยแพร่การสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลตาม ระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิเคราะห์วิจัย จัดทำข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับอำเภอทุกชั้นเรียนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องด้านคุณภาพ การเรียน การสอนร่วมกับครู พร้อมทั้งรวบรวมประชาสัมพันธ์จัดส่ง บริการ เผยแพร่เอกสารทางวิชาการ ตำรา คู่มือครูให้แก่โรงเรียนทุกโรงเรียน

3. ศึกษาวิเคราะห์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ปฏิบัติหน้าที่ ที่สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533 ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปีการศึกษาปัจจุบัน

4. ทักษะ หมายถึง ความคิดเห็นหรือแนวทางความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในที่นี้ หมายถึง ทักษะของผู้บริหารโรงเรียน และครูสายการสอน สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการที่มีต่อประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

5 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหรือรักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่

6. ครูสายการสอน หมายถึง ครูประจำการซึ่งปฏิบัติหน้าที่สอนอยู่ในโรงเรียนไม่รวมถึงผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูสายการสอน จึงขอเสนอหลักการทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. หลักการและกระบวนการนิเทศการศึกษา
2. คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์
3. ขอบข่ายการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
 - 3.1 ด้านพัฒนางานวิชาการ
 - 3.2 ด้านพัฒนาการนิเทศการศึกษา
 - 3.3 ด้านวิจัย ประเมินผล และบริการ
4. ทักษะ และกิจกรรมการนิเทศการศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการและกระบวนการนิเทศการศึกษา

1.1 หลักการนิเทศการศึกษา

ผู้นิเทศการศึกษา หรือผู้ที่จะนำวิธีการของการนิเทศการศึกษาไปใช้จำเป็นที่จะต้องพิจารณาหลักการของการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ซึ่งในเรื่องของหลักการนี้อาจจะพิจารณาจากข้อเสนอแนะของนักการศึกษาหลายท่าน เช่น

วิจิตร วรุตบางกูร กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และสุพิชญา อีระกุล (2524 : 21-22) ได้เสนอหลักการการนิเทศที่สำคัญ ซึ่งคล้ายคลึงกับนักการศึกษาอีกหลายๆ ท่านและมีส่วนที่ต่างออกไปพอสรุปได้ดังนี้ คือ

1. การจัดการนิเทศการศึกษาจะต้องทราบความต้องการของครู แล้ววางแผนการนิเทศเพื่อสนองความต้องการนั้นๆ
2. การศึกษาปัญหาต่างๆ ของครูและทำความเข้าใจกับปัญหานั้นๆ แล้วพิจารณาหาทางแก้ไข
3. รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ของครูแล้วนำมาพิจารณาร่วมกัน
4. ต้องยอมรับนับถือและให้ความสำคัญแก่บุคลากรที่ร่วมงานในโรงเรียนนั้นๆ
5. ช่วยประสานงานระหว่างโรงเรียนกับองค์การ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
6. รวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ มาทำการวิเคราะห์และวิจัย
7. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ของการศึกษาย่างแจ่มแจ้งเพื่อจะได้ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

ชาวี มณีศรี (2527 : 31-33) กล่าวถึง หลักพื้นฐานในการนิเทศการศึกษาว่า

1. การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยกระตุ้นเตือนการประสานงาน และแนะนำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ครูโดยทั่วไป
2. การนิเทศตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย
3. การนิเทศเป็นกระบวนการส่งเสริมสร้างสรรค์
4. การนิเทศกับการปรับปรุงหลักสูตรเป็นงานที่เกี่ยวข้องกัน
5. การนิเทศ คือ การสร้างมนุษยสัมพันธ์

6. การนิเทศมุ่งส่งเสริมบำรุงขวัญ

7. การนิเทศมีจุดมุ่งหมายที่จะจัดช่องว่างระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยเฉพาะในชนบท

อาดัม และดิกกี (Adams and Dickey. 1953 : 22-41) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักสำคัญในการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาประการแรก ได้แก่ การช่วยให้ครูเป็นผู้รู้คิดค้นวิธีการทำงานด้วยตนเอง มุ่งให้ครูมีความสามารถในการนำตนเองและสามารถในการตัดสินใจปัญหาของตนเองได้

2. การนิเทศการศึกษามุ่งให้ครูได้เรียนรู้ว่าอะไรคือปัญหาที่กำลังเผชิญหน้าอยู่ และจะหาวิธีแก้ปัญหายังไร

3. การนิเทศการศึกษามุ่งให้ครูรู้สึกมั่นคง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

4. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ครูคุ้นเคยกับแหล่งวิทยาการและสามารถนำมาใช้ในด้าน การเรียนการสอนได้

5. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ชุมชนเข้าถึงแผนการศึกษาของโรงเรียน

6. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ครูเข้าใจปรัชญาการศึกษาที่ถูกต้อง

หลักการนิเทศการศึกษาที่ดี มีดังนี้ (ปรีชา นิพนธ์พิทยา. 2537 : 10-13)

1. การนิเทศการศึกษาจะต้องสัมพันธ์กับการบริหาร

การนิเทศการศึกษาจะเป็นงานที่อยู่ได้ช่วยการบริหาร แต่ถือกันว่าเป็นส่วนสำคัญของการบริหาร เป็นที่เข้าใจกันอย่างแจ่มชัดว่าการนิเทศการศึกษากับการบริหารมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด การนิเทศการศึกษา และการบริหารที่ดี มีหน้าที่เหมือนกัน นั่นคือการสร้างสรรคสภาพที่เหมาะสมสำหรับกระบวนการทางการศึกษา และคงไว้ซึ่งระดับความมีประสิทธิภาพ การบริหารและการนิเทศ

การศึกษาถือว่าแยกออกจากกันไม่ได้ ทั้งสองสิ่งจะต้องประสานสัมพันธ์กันและรวมกันในการทำหน้าที่ต่อระบบการศึกษา

2. การนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญา

การนิเทศการศึกษาควรถูกกำหนดโดยแนวทางของปรัชญา หรือวิถีชีวิตในสังคม ดังนั้นคุณประโยชน์ของปรัชญาที่มีต่อการนิเทศการศึกษา จึงตั้งอยู่บนขอบข่ายของคุณค่าและความพอใจของชุมชน สิ่งทั้งหมดจะเป็นเครื่องชี้แนะในการจัดองค์การ และถือปฏิบัติงานของกระบวนการทางการศึกษา

3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิทยาศาสตร์

การนิเทศการศึกษาควรเน้นทางด้านการทดลอง การสังเกต การวินิจฉัยและความเชื่อถือได้ การนิเทศการศึกษาควรใช้การค้นพบทางทฤษฎีวิจัย ข้อทดสอบมาตรฐาน และการวิเคราะห์สถิติ การนิเทศการศึกษาที่เป็นวิทยาศาสตร์จะแปลความหมายของจุดมุ่งหมาย นโยบาย วิธีการพื้นฐานของความเป็นจริง และตามกระบวนการสังคมประชาธิปไตย และการศึกษา การนิเทศการศึกษาจะเริ่มต้นด้วยการให้ได้มาซึ่งความสมบูรณ์ความถูกต้องของความเป็นไปของโรงเรียน ต้องใช้ความคิดที่มีเหตุผลเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปที่สมบูรณ์ และเป็นทฤษฎีที่ใช้การได้โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการอภิปรายเพื่อแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึงการให้คำแนะนำสร้างวิธีการใหม่เพื่อการประติษฐ์ และผลิตสิ่งใหม่ๆ ดังนั้นศึกษานิเทศก์ที่มีความคิดสร้างสรรค์จะรวบรวมตัวอย่างของประสบการณ์ หลักสูตร และเทคนิคการสอนเข้าด้วยกันเป็นกลุ่ม จัดเป็นหมวดหมู่แล้วมอบให้กับครู ซึ่งเป็นวิธีที่ดี สำหรับการให้โอกาสที่เต็มไปด้วยความรู้ต่างๆ แก่ครู

4. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย

การนิเทศการศึกษาเป็นเรื่องของความร่วมมือ ซึ่งทุกคนมีสิทธิที่จะทำประโยชน์ให้ได้สิทธิในการร่วมมือในการเลือกอุปกรณ์ และวิธีสอนเป็นสิทธิของครูทุกคน สิทธิในการช่วยตัดสินใจในเส้นทางของการเรียนการสอนย่อมเป็นสิทธิของครูทุกคน การนิเทศการศึกษาในสมัยใหม่เคารพในตัวของแต่ละบุคคล และบุคลิกลิ

ภาพของนักเรียน ตลอดจนครูและเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาอื่นๆ และยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลของเขาทั้งหลาย ผู้นำทางการนิเทศการศึกษาจะต้องมีความอดทน เมื่อกลุ่มบุคคลใดไม่ได้อยู่ในระดับความคาดหวังของเขาควรกระทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อสนับสนุนกลุ่มบุคคลนั้น ความรู้สึกต่อการทำางานที่มีประโยชน์ย่อมเป็นพื้นฐานขั้นต้นสำหรับโปรแกรมการเรียนการสอนที่ดี ความกระตือรือร้น ความคิดริเริ่ม ความคล่องแคล่วล้วนแต่เป็นสิ่งจำเป็นต่องานการสอน

การนิเทศการศึกษาแบบประชาธิปไตย ให้อิทธิพลอย่างเต็มที่ในการอภิปราย การแสดงทรรศนะและความคิดเห็นอย่างเสรี การให้ทุกคนมีส่วนร่วมและทำประโยชน์ต่อการปรับปรุงสถานการณ และกระบวนการทางการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษาแบบประชาธิปไตยเชื่อว่าทุกคนมีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีพลัง และความสามารถในการช่วยให้เกิดความเจริญงอกงาม และการปรับปรุง ดังนั้น การนิเทศการศึกษาแบบประชาธิปไตยจึงจูงใจให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความรู้สึกสำนึกต่อความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของแต่ละบุคคล ผู้นำที่ดีควรปฏิบัติงานสู่เป้าหมายร่วมของทุกคน และแก้ปัญหาโดยอาศัยวิธีการที่ทุกคนเห็นด้วยในการปฏิบัติงานนั้นๆ

การนิเทศการศึกษาที่ดีย่อมมีความมั่นใจในคุณค่าและศักดิ์ศรีของงานที่ตนทำ และพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเขา ศิษยานิเทศก์ที่เป็นผู้นำกลุ่มย่อมกระทำทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นไปได้เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมให้กับสมาชิกว่าความคิดเห็นของเขาเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะการนิเทศการศึกษาจะให้โอกาสสำหรับความเจริญงอกงาม และการปรับปรุง นอกเหนือจากสิ่งดังกล่าวทั้งหมดศิษยานิเทศก์จะต้องให้ความยุติธรรมแก่ทุกคน นอกจากนี้ โปรแกรมนิเทศการศึกษาในทุกลักษณะจะต้องสะท้อนความรู้สึกอันลึกซึ้งในเรื่องมนุษยสัมพันธ์อีกด้วย การนิเทศการศึกษายังประเมินผลผลิตทางการศึกษาไม่เพียงแต่ห้พื้นฐานของความรู้เท่านั้น หากยังรวมถึงทักษะ ความเข้าใจและเจตคติที่เด็กนักเรียนได้รับ สิ่งที่ดีควรตระหนักคือความสัมพันธ์แบบประชาธิปไตยระหว่างศิษยานิเทศก์กับครูและนักบริหารจะก่อให้เกิด

เกิดความสัมพันธ์แบบประชาธิปไตยระหว่างนักเรียนและครู การนิเทศการศึกษาที่
 จะต้องใช้ลักษณะภาวะผู้นำแทนการใช้อำนาจ และถ้าจำเป็นต้องใช้อำนาจ อำนาจ
 นั้นจะมาจากความจำเป็นของสถานการณ์ ความรู้ และทักษะ แต่ไม่ใช่มาจาก
 ตำแหน่งที่ศึกษานิเทศก์นั้นดำรงอยู่ การนิเทศการศึกษามีความหมายในการแก้ปัญหา
 และถ้าหากการนิเทศการศึกษาไม่ได้อยู่กับปัญหาของครูก็เสมือนไม่ได้มีการ
 นิเทศการศึกษายู่ การนิเทศการศึกษาที่ดีเน้นเรื่องกระบวนการหมู่คณะจะสร้าง
 หมู่คณะที่เข้มแข็งขึ้น ซึ่งหมู่คณะดังกล่าวมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้ควบคุมทิศทาง
 เองหาใช่ถูกควบคุมจากบุคคลภายนอกไม่ การนิเทศการศึกษาดังกล่าวจะยอมรับ
 ในสมาชิกทุกคน ดังนั้น ทุกคนจึงมีความรู้สึกอันเดียวกัน จึงทำให้ทุกคนมีความรู้สึก
 พอใจและพร้อมที่จะก้าวต่อไป

5. การนิเทศการศึกษควรเป็นการสร้างสรรค์

การนิเทศการศึกษควรส่งเสริมให้ทุกคนแสดงออกได้อย่างเสรี โดย
 การเข้ามามีส่วนร่วมในการอภิปรายเพื่อแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง
 การให้คำแนะนำสร้างวิธีการใหม่เพื่อการประดิษฐ์และการผลิตสิ่งใหม่ๆ สิ่งดัง
 กล่าวทั้งหมดมีความจำเป็นสำหรับการพัฒนาและความก้าวหน้าแนวทางของ
 ชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย ย่อมให้อิสระในการแสดงความคิดเห็นการเข้ามามี
 ส่วนร่วมในเรื่องความสนใจ และความก้าวหน้าแนวทางของชีวิตตามระบอบ
 ประชาธิปไตยย่อมให้อิสระในการแสดงความคิดเห็นการเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่อง
 ความสนใจและเป้าหมายตลอดจนปฏิบัติการของหมู่คณะซึ่งจะนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์
 ดังนั้น ศึกษานิเทศก์ที่มีความคิดสร้างสรรค์จะรวบรวมตัวอย่างของประสบการณ์
 หลักสูตร และเทคนิคการสอนเข้าด้วยกันเป็นกลุ่ม จัดเป็นหมวดหมู่แล้วมอบให้กับ
 ครู นี่จะเป็นวิธีการที่ดีสำหรับการให้โอกาสที่เต็มไปด้วยความรู้ต่างๆ แก่ครู

การนิเทศการศึกษาส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และได้รับคุณประโยชน์
 จากสมาชิกทุกคนในกลุ่มนิเทศการศึกษาแบบประชาธิปไตยประกอบด้วย กระบวนการ
 ทั้งหมดที่ใช้ทรัพยากรมนุษย์ที่เหมาะสม และทรัพยากรวัตถุที่มีอยู่เพื่อทำให้

เป้าหมายของหน่วยงานสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศการศึกษาจะมีลักษณะยืดหยุ่น ดังนั้น จึงสามารถปรับการนิเทศการศึกษาให้สนองต่อความต้องการของสถานการณืหนึ่งได้ การเข้าร่วมอย่างมีความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการที่ช้าแต่ในระยะยาว ภาวะผู้นำที่เต็มไปด้วยความคิดสร้างสรรค์จะประสบความสำเร็จอย่างสมบูรณ์ในแนวทางแห่งชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย

6. การนิเทศการศึกษาควรส่งเสริมความเจริญก้าวหน้า

การนิเทศการศึกษาจะต้องเล็งไปที่การส่งเสริมความเจริญงอกงามของนักเรียนและครู การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายใหม่ต้องเข้าถึงการเรียนการสอนในชั้นเรียนการนิเทศการศึกษามิใช่การพยากรณ์ในห้องเรียนอย่างผิวเผิน แต่เป็นงานที่กว้างขวางมากควรพัฒนาวิธีการทางการเรียนการสอน โดยก่อให้เกิดความเหมาะสมบรรยากาศทางกายภาพทางสังคม และทางจิตวิทยา สามารถแนะนำวิธีการใหม่ๆ เพื่อทำคุณประโยชน์ให้แก่การเรียนการสอนในชั้นเรียน การนิเทศการศึกษาจึงควรมีขั้นตอนและเป็นระบบเพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตทางการศึกษาที่ดีกว่า

7. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิชาชีพ

การนิเทศการศึกษาถือเป็นการบริการอย่างหนึ่งก็เหมือนกับวิชาชีพอื่นๆ ซึ่งจะต้องมีการประเมินผลตัวเองอยู่เสมอในด้านเป้าหมาย และจุดมุ่งหมาย นอกจากนี้ยังควรประเมินแผนวิธีการ และบุคลากร เพื่อที่จะใช้วัตถุประสงค์ ในการพยากรณ์และการพัฒนาเท่านั้น การนิเทศการศึกษาที่ดีควรพัฒนาจรรยาบรรณทางวิชาชีพของตนเองด้วย ดังนั้น ผลผลิตของการนิเทศการศึกษา จึงควรเป็นการส่งเสริมความเจริญงอกงามทางวิชาชีพ พัฒนาหลักสูตร ปรับปรุงการเรียนการสอน และก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากแนวคิดเกี่ยวกับหลักการศึกษาดังกล่าว พอสรุปได้ว่าการนิเทศการศึกษาจะต้องยึดหลักการที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยควมมีมนุษยสัมพันธ์ การเรียนการสอน จัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 กระบวนการนิเทศการศึกษา

การดำเนินการนิเทศการศึกษาจะต้อง เป็นกระบวนการที่เป็น ขั้นตอนอย่างต่อเนื่องอย่างเป็นระบบและมีระเบียบแบบแผน เพื่อให้บรรลุจุดหมาย และกระบวนการนิเทศการศึกษาได้ให้ความหมาย ดังนี้

วิจิตร วรุตบางกูร กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ และสุพิชญา อีระกุล (2524 : 45) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง แบบแผนของการนิเทศการศึกษาที่ลำดับขั้นตอนไว้ต่อเนื่องกันอย่างเป็นระบบ ระเบียบแบบแผนที่ดี มีลำดับขั้นตอนการทำงานไว้อย่างชัดเจนและต่อเนื่องกันอย่างเป็นระเบียบพร้อมด้วยเหตุและความเป็นไปได้

ศุกลักษณ์ คูหาทอง (2525 : 45) กล่าวว่ากระบวนการนิเทศการศึกษา หมายถึง แบบแผนของการดำเนินการให้การนิเทศการศึกษابรรลุผลสำเร็จตามจุดหมายของการนิเทศ

สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2524 : 76) มีหลักการนิเทศการศึกษา โดยมีขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 สำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ
- ขั้นที่ 2 วางแผนและกำหนดทางเลือก
- ขั้นที่ 3 สร้างสื่อ เครื่องมือ พัฒนาวิธีการนิเทศ
- ขั้นที่ 4 ปฏิบัติการนิเทศ
- ขั้นที่ 5 ประเมินผลและรายงาน

แฮริส (Harris.1953 : 14-15) ได้สรุปกระบวนการ ในการนิเทศ การศึกษาที่เรียกด้วยอักษรย่อว่า POLCA ดังนี้

1. การวางแผน (Planning Process) (p) หมายถึง การวางแผนปฏิบัติงาน การคิดค้นปัญหา กำหนดจุดหมายปรับปรุงวิชาการ กำหนดเวลา กำหนดงานที่จะดำเนินการคาดคะเนถึงผลที่จะได้รับจากโครงการและวางแผนโครงการ

2. การจัดองค์การ (Organizing Process) (O) หมายถึง การจัดโครงสร้างของการดำเนินงานโดยสร้างเกณฑ์ในการทำงาน จัดหาทรัพยากร

ในการดำเนินงาน สร้างความสัมพันธ์ของงานแบ่งงานโดยกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติงานมีการประสานงาน มอบหมายอำนาจให้ตามหน้าที่ วางโครงการของหน่วยงานและพัฒนานโยบายต่างๆ

3. การเป็นผู้นำ (Leading Process) (L) หมายถึง การตัดสินใจ จัดหาบุคลากร กระตุ้นให้บุคลากรทำงานลงมือปฏิบัติงาน แนะนำ สาธิต ทำความเข้าใจ ให้กำลังใจ เสนอแนะอำนวยความสะดวกให้สามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การควบคุม (Controlling Process) (C) หมายถึง การควบคุม การปฏิบัติงานการชี้แนะ การอนุญาตให้บุคคลพ้นจากหน้าที่ ตักเตือนเพื่อให้ปฏิบัติได้อย่างดีเสมอ

5. การตรวจสอบ (Assesing Process) (A) หมายถึง การตรวจสอบพิจารณา การปฏิบัติงาน การประเมินผล และการวิเคราะห์วิจัยผลงานเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น

กระบวนการนิเทศการศึกษา โดยสรุปแล้ว ศึกษาพิเศษควรจะประกอบด้วย การสำรวจสภาพปัญหา การวางแผน การประสานงาน การปฏิบัติตามแผน และโครงการ การควบคุม และการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อจะได้เป็นแบบแผนในการนิเทศการศึกษา ทำให้เกิดประสิทธิภาพ

2. คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์

สำหรับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ที่ดีที่ สุรินทร์ สรสิริ (2508 : 79) ได้ค้นคว้าและแสดงความคิดเห็นไว้ว่าควรมี ดังนี้

1. มีความคิดสร้างสรรค์
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. มีความเข้าใจในกระบวนการหมู่พวก

4. มีไหวพริบดี
5. มีวาจาอ่อนหวาน
6. มีเหตุผล
7. มีความคิดริเริ่ม,

สำหรับทักษะควรมีดังนี้

1. ทักษะในการเป็นผู้นำ
2. ทักษะในการทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
3. ทักษะในกระบวนการหมู่พวก
4. ทักษะในการบริหารงานบุคคล
5. ทักษะในการประเมินผล

ในทางพฤติกรรมนั้น ศิษยานิเทศก์ควรจะมี

1. เป็นประชาธิปไตย
2. มีความเมตตากรุณา
3. มีความอดทนและใจเย็น
4. มีความสนใจกว้างขวาง
5. ควรจะมีรูปร่างหน้าตาที่ดี แต่งกายเรียบร้อย
6. มีความเที่ยงตรง และวางตัวเป็นกลาง
7. เข้าใจไหนเข้าได้ มีความยืดหยุ่น
8. มีอารมณ์ขัน
9. เห็นความดีของผู้อื่น และยกย่องผู้อื่นอย่างจริงใจ

สาย ภาณุรัตน์ (2511 : 10-11) ได้กล่าวว่า ศิษยานิเทศก์ ควรมีทักษะ

5 ประการคือ

1. ทักษะในด้านการเป็นผู้นำ
2. ทักษะในด้านการบริหาร

3. ทักษะในด้านการมีมนุษยสัมพันธ์
4. ทักษะในด้านกระบวนการหมู่พวก
5. ทักษะในด้านการประเมินผล

นอกจากนี้ ศึกษาพิเศษควรมีความรู้ 2 อย่างคือ รู้เกี่ยวกับตนเองและ
 ฐานะในหน้าที่ซึ่งการรู้จักตนเองจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการเข้าใจผู้อื่น (ประกอบ
 ระกิติ. 2523 : 26) และการเป็นผู้หน้าที่จะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ทั้งทางกาย ทาง
 วาจา และทางใจ กล่าวคือจะต้องเป็นผู้มีกิริยามารยาทเรียบร้อย พุดจาปราศรัย
 กับบุคคลอื่นๆ ด้วยวาจาที่ไพเราะ อ่อนโยน และสุภาพ เรียบร้อย รวมทั้งจะต้อง
 มีจิตใจเข้มแข็ง ไม่คิดร้ายหรืออิจฉาริษยาผู้อื่น (ประชุม รอดประเสริฐ . 2525
 : 87)

อรุณ รักรธรรม (2522 : 43) กล่าวว่า มนุษย์สัมพันธ์เป็นสิ่งสำคัญอยู่
 ในลำดับแรกที่เกี่ยวข้องความสำเร็จของงาน สำหรับงานของศึกษาพิเศษ
 มนุษย์สัมพันธ์ก็มีความสำคัญและจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุพิชญา อีระกุล กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ วิจิตร วรุตบางกูร (2524 :
 62-73) ได้เสนอวิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ว่าควรมีดังต่อไปนี้

1. การให้ความร่วมมือ
2. การมีอิริยาบถที่น่าคบ
3. การใช้วิธีการแห่งประชาธิปไตย
4. การมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ
5. การรู้จักให้การยกย่องนับถือ
6. การให้โอกาสร่วมในการตัดสินใจ
7. การให้ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
8. การใช้เหตุผลและปัญญา
9. การเห็นความสำคัญของชุมชน
10. การเข้ามีส่วนร่วม

11. การคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล
12. การเห็นคุณค่าและเกียรติภูมิของมนุษย์
13. การคำนึงถึงอิสรภาพที่บุคคลพึงมี
14. การคำนึงถึงความก้าวหน้าในด้านต่างๆ โดยยอมรับการเปลี่ยนแปลงในเรื่องความคิดใหม่ๆ และมองเห็นการกระทำของคนอื่นว่าเป็นไปในทางที่ดี ซึ่งจะไปสู่การปรับปรุงที่ดีขึ้น

เมื่อสรุปคุณสมบัติของศึกษานิเทศก์ที่ดีที่จะสามารถปฏิบัติงานให้เกิดผลนั้น ควรมีความรู้ 4 และทักษะ 4 ดังที่ วินัย เกษมเศรษฐ (2525 : 36-47) กล่าวไว้คือ

ความรู้ 4 คือ

1. ความรู้เรื่องการจัดการ
2. ความรู้เรื่องพฤติกรรมของมนุษย์
3. ความรู้เรื่องหลักสูตร
4. ความรู้เรื่องการพัฒนาองค์การ

ทักษะ 4 คือ

1. ทักษะทางเทคนิค
2. ทักษะในการครองใจคน
3. ทักษะในการจัดการศึกษา
4. ทักษะในการสร้างความคิด

ปรีชา นิพนธ์พิทยา (2537 : 14-15) ได้ศึกษางานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ จากผู้ทำวิจัยหลายท่าน จากข้อค้นพบพอสรุปคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์มีดังต่อไปนี้

1. ด้านลักษณะส่วนตัว

- ควรเป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์
- มีความมั่นใจในตนเอง
- มีความอดทน
- กระฉับกระเฉงว่องไว
- เปิดเผย
- ไม่เย่อหยิ่ง
- มีมนุษยสัมพันธ์ดี

2. ด้านความสามารถ

- ควรมีความเป็นประชาธิปไตย
- เป็นผู้มีความรู้ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป
- มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้
- มีเทคนิคในการพูด
- มีความสามารถในการสาธิตการสอน
- มีความสามารถทางด้านการประเมินผล และวิจัย

3. ด้านการแสดงออกทางพฤติกรรม

- ควรมีความเป็นประชาธิปไตย
- มีความยุติธรรม
- มีคุณธรรม ประพฤติดี
- รู้จักประมาณตน
- มองโลกในแง่ดี
- เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น
- เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
- มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- รู้จักการยกย่องชมเชยผู้ทำดี

4. ด้านความรับผิดชอบ

- จะต้องเป็นคนที่ตรงต่อเวลา
- มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่
- มีความซื่อสัตย์สุจริต
- มีความตั้งใจจริงในการทำงาน

3. ขอบข่ายการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน งานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา เป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์โดยตรง ทั้งนี้เพราะเป็นผู้ได้รับการฝึกอบรม เพื่อปฏิบัติงานทางการนิเทศ ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคต่างๆ ในการนิเทศการศึกษา เพื่อให้บริการแก่ผู้บริหาร และครูในทางตรงและทางอ้อมเพื่อที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนของครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียน ฉะนั้นในการที่จะเพิ่มประสิทธิภาพให้ครูสายการสอนได้ ศึกษานิเทศก์ต้องมีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่นิเทศการศึกษาได้เป็นอย่างดี ตามรายละเอียดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาแยกย่อยต่างกันไป แต่อย่างไรก็ตามจะพบว่าประสิทธิภาพในการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจะมีประสิทธิภาพดีมากน้อยได้จะต้องปฏิบัติงานในความรับผิดชอบให้เกิดประสิทธิผล

บทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์

บทบาทเป็นเรื่องของความคาดหวัง คาดว่าถ้าอยู่ในหน้าที่ตำแหน่งนี้แล้ว จะต้องเป็นบทบาทอะไรบ้าง นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2521 : 113) ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ในรูปของทฤษฎีสังคมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ว่า "บทบาทหน้าที่ หมายถึง ความมุ่งหวังที่บุคคลอื่นคาดว่าบุคคลในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งควรจะทำ หรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา ในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง บทบาทหน้าที่ควบคู่กับตำแหน่งที่บุคคลดำรงอยู่เสมอ" ในเมื่อบทบาทเป็นสิ่งที่ควบคู่กับตำแหน่งรวมกับความรับผิดชอบ บางบทบาทเป็นบทบาทที่เกิดจากความมุ่งหวังของบุคคลอื่นที่คิดว่า ในฐานะที่ดำรงตำแหน่งชนิดนั้นจะต้องดำเนินการบทบาทหน้าที่อย่างไร ส่วนที่ว่าเมื่อถึงเวลาปฏิบัติจริงจะทำได้เพียงใดนั้นเป็นอีกประเด็นหนึ่ง บทบาทของศึกษานิเทศก์จึงมองได้ใน 2 มิติ คือ บทบาทที่คาดหวัง ซึ่งถือเป็นหลักในการปฏิบัติงาน กับบทบาทที่เป็นจริง เป็นบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงๆ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของซาร์บิน (Sarbin, 1969 : 38) ที่ว่าพฤติกรรมของผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาศัยการคาดคะเนว่าผู้อื่นอยากให้ตนทำอย่างไรนั้น ไม่จำเป็นที่จะต้องตรงกับความต้องการที่แท้จริงของผู้อื่นเสมอไป ในกรณีที่มีการคาดคะเนไม่ตรงกัน ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นมักจะไม่สบายใจ เมื่อจะดำเนินงานอย่างใดลงไ้ความไม่สบายใจเช่นนี้มีผลกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงานของตนด้วย

ดังนั้น ศึกษานิเทศก์ จะต้องทราบว่าตนเองมีบทบาทและหน้าที่อย่างไร เพื่อจะปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนาการเรียนการสอน การนิเทศ อบรม แนะนำ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบทบาทของศึกษานิเทศก์ควรจะต้องสัมพันธ์กับความมุ่งหมาย หรือความต้องการของบุคคลอื่นด้วย เช่น ครูหรือผู้บริหารโรงเรียนได้มีนักการศึกษาหลายท่านกำหนดบทบาทของศึกษานิเทศก์ไว้ ดังนี้

ประไพพรรณ ไพธิ์กระจำจ (2520 : 6) ให้ความหมายของคำว่า บทบาท คือ รูปแบบของพฤติกรรมที่แสดงออกมาตามภารกิจ หรือตำแหน่งหน้าที่ซึ่งบุคคลหรือสถาบันนั้นมีอยู่และการแสดงบทบาทดังกล่าวสามารถที่จะสังเกตและวัดพฤติกรรมออกมาได้

ทิวดี ไชยงยศ (2521 : 5) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง การกระทำ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบและการปฏิบัติตามตำแหน่ง

ส่วน ผลาทิพย์ แก้วผืนกรังษี (2524 : 24) ได้ให้ความหมายของ บทบาทว่าหมายถึงกิจกรรมที่ต้องรับผิดชอบและปฏิบัติตามหน้าที่เป็นประจำหรือปฏิบัติเป็นพิเศษเฉพาะกรณี

วูล์ (Wiles, 1967 : 10) ได้ระบุบทบาทของศึกษานิเทศก์ไว้ ดังนี้

1. เป็นผู้ให้การสนับสนุน (Supporting)
2. เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ (Assisting)
3. เป็นผู้มีส่วนร่วม (Sharing) ในการปรับปรุงการเรียนการสอน

มากกว่าการแนะนำหรือสั่งการแต่เพียงอย่างเดียว

ส่วน แทนเนอร์ และแทนเนอร์ (Tanner and Tanner, 1975 : 623-665) เห็นว่า บทบาทของศึกษานิเทศก์ประกอบด้วย

1. จัดหลักสูตรให้มีความสมดุลย์
2. กำหนดเป้าหมายทางการศึกษา
3. จัดเตรียมการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
4. กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

โดยสรุปแล้ว บทบาท หมายถึงการแสดงพฤติกรรมของบุคคลใด บุคคลหนึ่งตามสภาพความถนัด สถานการณ์ และความต้องการของสมาชิกในกลุ่มที่สมาชิกคาดหวังว่าควรจะเป็นไปตามลักษณะชนิดของตำแหน่งที่เป็นอยู่

ในด้านหน้าที่ของศึกษานิเทศก์นั้นมีมากมายหลายประการ ซึ่งนักการศึกษาได้เสนอแนวความคิดต่างๆ กัน เช่น

ประกาศ แสงเพชร (2520 : 24) กล่าวว่าศึกษานิเทศก์เป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการปรับปรุงงานในด้านการเรียนการสอน ซึ่งจะสามารถแยกเป็นงานที่สำคัญ ดังนี้

1. ไปตรวจเยี่ยมและดูสภาพการดำเนินงานทางด้านวิชาการแนะนำ หรือให้คำปรึกษาที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการที่ถูกต้องตามหลักสูตรและตามหลัก วิชาการ ตลอดจนสภาพของการศึกษาให้ผู้รับผิดชอบทราบ

2. ดำเนินการในเรื่องเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอันจะทำให้ครูสามารถ ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ และถูกต้องเป้าหมายของหลักสูตรซึ่งอาจจะทำได้ โดยการศึกษาค้นคว้า ทดลอง ประชุม อบรม สัมมนา ทำเอกสาร ทำคู่มือครู ทำ วัสดุ นวัตกรรมต่างๆ การประเมินผลการศึกษาและอื่นๆ

3. ร่วมมือในการทำหลักสูตร เพื่อให้กระทรวงศึกษามีหลักสูตรถูกต้อง

4. ช่วยเหลือผู้บริหารในด้านต่างๆ

ชาลี มณีศรี (2527 : 13) กล่าวถึงหน้าที่ทั่วไปของศึกษานิเทศก์ว่า ประกอบด้วย

1. ช่วยเหลือแนะนำโรงเรียนเกี่ยวกับงานวิชาการและการบริหาร
2. เสนอแนะข้อคิดเห็นแก่กรม ในด้านงานวิชาการและการบริหาร
3. ทำหน้าที่ประสานสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายวิชาการกับฝ่ายบริหาร
4. ตรวจตราโรงเรียนในฐานะพนักงาน เจ้าหน้าที่
5. ดำเนินการนิเทศและอบรมให้ความรู้แก่ครูในสังกัด
6. ผลิตและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ
7. ค้นคว้า ทดลอง และวิจัยเกี่ยวกับงานวิชาการ
8. ประสานงานระหว่างครู ผู้บริหารการศึกษา และหน่วยงานอื่น
9. ประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ขอบข่ายการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533 : 4 หมวด 3) ให้มีการจัดโครงสร้างงานในหน่วยงาน เพื่อให้การจัดแบ่งงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เป็นระบบและมีหน้าที่ความรับผิดชอบสอดคล้อง

กับการบริหารตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533 โดยแบ่งงานออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านพัฒนางานวิชาการ

3.2 ด้านพัฒนาการนิเทศการศึกษา

3.3 ด้านวิจัย ประเมินผล และบริการ

3.1 ด้านพัฒนางานวิชาการ

1) ให้คำปรึกษา สาธิต แนะนำแก่ผู้บริหารโรงเรียน ครู บุคลากร กลุ่มโรงเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษา

2) เป็นวิทยากรให้การประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการ ตามความต้องการของโรงเรียน และกลุ่มโรงเรียน

3) ให้ความร่วมมือในด้านข้อมูล และสารสนเทศทางการศึกษา

4) ให้บริการด้านวิชาการแก่โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนแลหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5) สนับสนุนให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดย

- สำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น

- สำรวจแหล่งวิทยากร ในท้องถิ่นที่จะเป็นประโยชน์ ต่อการเรียนรู้การสอน

- ผลิตเอกสารความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร และแผนการสอนคู่มือครูครบทุกกลุ่มประสบการณ์ ส่งให้โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน

6) ส่งเสริมให้โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนำสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้การสอน

7) จัดประชุมอบรม สัมมนา ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากร กลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- กำหนดวัตถุประสงค์เนื้อหา เป้าหมายของการประชุม อบรมสัมมนา

- จัดเตรียมเอกสาร เครื่องมือ และสื่อ
- ประสานงานกับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ดำเนินการประชุมสัมมนา
- สรุปผลและรายงาน
- ให้ความร่วมมือ และประสานงานกับหน่วยงานที่จัดประชุม

อบรมสัมมนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียน

8) ประสานงานทางวิชาการกับหน่วยงานทางการศึกษา ระดับ
โรงเรียนกลุ่มโรงเรียนและจังหวัด

- 9) ประสานงานด้านเอกสารทางวิชาการ คู่มือครู แผนการสอน
- 10) ประสานงานด้านบุคลากรทางการศึกษา
- 11) ประสานงานด้านนวัตกรรม เทคโนโลยี และสื่อกลางการศึกษา
- 12) ประสานงานทางด้านวิชาการกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน
- 13) เผยแพร่นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
ทุกกลุ่มประสบการณ์ ให้กับบุคลากรในโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน

14) รวบรวมข้อมูลและสถิติทางการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอ
กิ่งอำเภอ เป็นหมวดหมู่ที่จำเป็นเพื่อเผยแพร่และเป็นปัจจุบัน

3.2 ด้านพัฒนาการนิเทศการศึกษา

- 1) ดำเนินการนิเทศโดยกระบวนการนิเทศ คือ
 - ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ
 - วางแผนการนิเทศ
 - สร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการนิเทศ
 - ปฏิบัติการนิเทศ
 - ประเมิน และรายงาน

2) ดำเนินการนิเทศผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียน
โดยใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี

3) สนับสนุน และให้ความร่วมมือในการนิเทศการศึกษา และพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในอำเภอ กิ่งอำเภอ โดยประสานงานกับโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนิเทศการศึกษาภายในอำเภอ กิ่งอำเภอ

4) พัฒนานิเทศ และส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน โดยดำเนินการพัฒนารูปแบบและเทคนิควิธีการนิเทศให้เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์ รายชื่อ หรือระดับการศึกษา โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. รวบรวมรูปแบบ เทคนิควิธี สื่อและเครื่องมือนิเทศ
2. ศึกษาค้นคว้า รูปแบบ เทคนิควิธีการ สื่อและเครื่องมือนิเทศ
3. ทดลองใช้รูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือนิเทศใหม่
4. ประเมินผลการทดลอง แนะนำผลไปปรับปรุงแก้ไข
5. จัดทำเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับรูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือการนิเทศ
6. ดำเนินการเผยแพร่

5) สนับสนุนให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน โดย

- รวบรวมรูปแบบและเทคนิค วิธีการนิเทศภายในโรงเรียน
- จัดทำเอกสารเผยแพร่รูปแบบ และเทคนิควิธีการนิเทศภายใน
ส่งให้โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน
- จัดประชุมอบรมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรกลุ่มโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการนิเทศภายในโรงเรียน
- ให้คำปรึกษาแนะนำแก่บุคลากรในโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน
เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน

6) นิเทศติดตามการปฏิบัติงาน โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

7) รวบรวมนวัตกรรม และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ และการเรียนการสอนที่เป็นประโยชน์กับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน

3.3 ด้านวิจัย ประเมินผล และบริการ

- 1) ทำการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย ทางการศึกษา
- 2) จัดประชุมพิจารณาเค้าโครงการงานวิเคราะห์วิจัย
- 3) จัดทำเครื่องมือการวิเคราะห์ วิจัย
- 4) รวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ วิจัย
- 5) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย
- 6) นำผล เผยแพร่ การวิเคราะห์วิจัย ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 7) สนับสนุนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวิเคราะห์ วิจัย ให้แก่บุคลากรในโรงเรียนกลุ่มโรงเรียน
- 8) เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ วิจัยให้แก่บุคลากรในโรงเรียนกลุ่มโรงเรียน
- 9) จัดประชุม อบรม สัมมนา ผู้บริหารโรงเรียน และครูให้มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ วิจัย
- 10) ให้คำปรึกษา แนะนำแก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูในการวิเคราะห์ วิจัย
- 11) เผยแพร่ผลการวิเคราะห์ วิจัยให้แก่บุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของอำเภอ กิ่งอำเภอ
- 12) รวบรวมผลการวิเคราะห์วิจัย เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 13) ศึกษารายละเอียดของผลการวิเคราะห์ วิจัย เพื่อใช้ในหน่วยงาน
- 14) สรุปผลการวิเคราะห์ วิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของอำเภอ และโรงเรียนในสังกัด
- 15) จัดทำเอกสารสรุปผลการวิเคราะห์ วิจัย เผยแพร่ให้โรงเรียนกลุ่มโรงเรียนนำไปใช้

16) ดำเนินการประเมินผลการศึกษาของนักเรียนระดับอำเภอ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัด

17) จัดทำข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับอำเภอ ทุกชั้นเรียนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องคุณภาพการเรียนการสอน

18) ร่วมกับครูในโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน จัดทำคลังข้อสอบเพื่อ บริการแก่โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน

19) ให้บริการการศึกษา และเทคโนโลยีทางการศึกษาแก่โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน

20) ให้ความร่วมมือในด้านบุคลากร เอกสาร สื่อ เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ แก่โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน

21) เผยแพร่เอกสารทางวิชาการ ตำรา คู่มือครู ฯลฯ ให้แก่ โรงเรียนกลุ่มโรงเรียน โดยดำเนินการ ดังนี้

- สำรวจความต้องการด้านเอกสาร ตำรา คู่มือครู ของ โรงเรียนกลุ่มโรงเรียน
- พิจารณาคัดเลือก เอกสาร ตำรา คู่มือครู ที่เห็นว่าเหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนทราบ
- จัดส่งเอกสาร ตำรา คู่มือครู ให้โรงเรียน

4. ทักษะ และกิจกรรมการนิเทศการศึกษา

4.1 ทักษะทางการนิเทศการศึกษา

ปรีชา นิพนธ์พิทยา (2537 : 18) กล่าวว่า ในการปฏิบัติงานนิเทศ การศึกษาผู้นิเทศนอกจากจะต้องมีความรู้พื้นฐานที่สำคัญ ในเรื่องปรัชญาการศึกษา วัตถุประสงค์การจัดการศึกษา หลักสูตรการสอน ประมวลการสอน การพัฒนาการ

ของเด็ก จิตวิทยาผู้ใหญ่ระเบียบวิธีการสอนการวิจัย การวัดผลประเมินผล การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษาและการบริหารการศึกษา อย่างดีแล้ว จำเป็นจะต้องมีทักษะในด้านต่างๆ ในการปฏิบัติงานเพื่อจะทำให้งานเกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพด้วย

ไวลส์ (Wiles : 1967) ได้กล่าวว่า ผู้นิเทศการศึกษาที่ดี ต้องมีทักษะพื้นฐาน 5 ประการ ดังนี้

1. ทักษะด้านความเป็นผู้นำ (Supervision as skill in Leadership) การนิเทศการศึกษาจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับลักษณะการเป็นผู้นิเทศการศึกษา ทั้งนี้เพราะผู้นิเทศต้องทำงานร่วมกับครูในด้านต่างๆ ทักษะด้านความเป็นผู้นำมีความจำเป็นเป็นอันมาก

2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Supervision as skill in Human Relations) การนิเทศการศึกษา เป็นงานที่ต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา สามารถช่วยให้ได้รับความร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี

3. ทักษะด้านกระบวนการหมู่พวก (Supervision as skill in Group Process) กระบวนการหมู่พวกเกิดขึ้นตั้งแต่บุคคล 2 คนขึ้นไป ร่วมมือร่วมใจกันทำงานเป็นหมู่คณะ ดังนั้นผู้นิเทศจึงจำเป็นต้องเรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม หรือชักจูงให้สมาชิกในกลุ่มร่วมมือกันทำงาน มีการประสานงานที่ดี เพื่อให้การนิเทศการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ทักษะด้านการบริหารงานบุคคล (Supervision as skill in Personnel Administration) การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายโดยเฉพาะครูผู้สอน ดังนั้น เทคนิคต่างๆ ที่นำมาใช้ในการนิเทศการศึกษา จึงมีจุดมุ่งหมายที่สนับสนุน พัฒนาครูให้เจริญก้าวหน้าในวิชาชีพและการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ทักษะในการประเมินผล (Supervision as skill in Evaluation) การประเมินผลจะช่วยให้ผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาได้ทราบว่าแผนการปฏิบัติงานต่างๆ ที่กำหนดไว้บรรลุเป้าหมายมาก น้อยเพียงใด ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น จากการนิเทศศึกษามีอะไรบ้าง การประเมินผลนี้ควรเป็นไปเพื่อส่งเสริมและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นซึ่งอาจจัดให้มีการประเมินผลโดยครูผู้สอนเอง หรือผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา

แคทท์ (Kates. : 1963) ได้เสนอทักษะในการนิเทศการศึกษาไว้ 3 ประการ คือ

1. ทักษะด้านเทคนิค (Technical skill) หมายถึงความเข้าใจและความสามารถในการเฉพาะอย่างโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับวิธีการ กระบวนการดำเนินการหรือเทคนิค ทักษะทางด้านเทคนิคนี้ จะครอบคลุมถึงความรู้ความชำนาญพิเศษความสามารถเชิงวิเคราะห์ ในสาขาวิชานั้นๆ และความคล่องแคล่วในการใช้มือและเทคนิควิธีการในศาสตร์เฉพาะอย่าง

2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skill) หมายถึงความสามารถของศึกษานิเทศก์ที่จะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในฐานะสมาชิกภายในกลุ่มและความสามารถในการสร้างความพยายามร่วมกันให้เกิดขึ้นในขณะทำงานทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความหมายตรงกันข้ามกับทักษะด้านเทคนิคกล่าวคือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นการทำงานกับคน แต่ทักษะด้านเทคนิคเป็นการทำงานกับสิ่งของ

3. ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skill) หมายถึงความสามารถในการมองเห็นภาพรวมทั้งหมด กล่าวคือ สามารถที่จะมองเห็นว่างานด้านต่างๆ ภายในหน่วยงานนั้นขึ้นอยู่กับซึ่งกันและกันอย่างไร และการมีการเปลี่ยนแปลงในบางส่วน จะมีผลกระทบต่อส่วนอื่นๆ โดยทั้งหมดอย่างไร ศึกษานิเทศก์จะต้องมองเห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ภายในหน่วยงานต่างๆ และภาพในหน่วยงานของตนเอง และสามารถปฏิบัติการทุกอย่างเพื่อความก้าวหน้าของหน่วยงานโดยส่วนรวม

4.2 กิจกรรมการนิเทศการศึกษา

พันส์ หันนาคินทร์ (2524) ได้เสนอกิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสมกับการนิเทศการสอนโดยเฉพาะไว้หลายประการ คือ

1. การประชุมชี้แจงหรืออภิปรายถึงปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

2. การหาทางให้ครูได้อ่านวารสารทางวิชาการ

3. การสนับสนุนให้มีการประชุมปฏิบัติการในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการวัดผล

4. การสนับสนุนให้มีการวิจัยเชิงปฏิบัติ

5. การสาธิตการสอน

6. การไปเยี่ยมชมการสอนของครูในโอกาสอันควร

สัจด์ อุทรานันท์ (2530) แบ่งกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศไว้ 18 กิจกรรม คือ

- การบรรยาย
- การสาธิต
- การสังเกตภายในห้องเรียน
- การสัมภาษณ์
- การบันทึกข้อมูล
- การใช้เครื่องมือ และการทดสอบ
- การวิเคราะห์ และการคิดคำนวณ
- การเขียน
- การประชุม
- การอภิปราย
- การฟัง
- การดู
- การอ่าน

- การเยี่ยมเยียน
- การพาไปทัศนศึกษา
- การปฏิบัติตามคำแนะนำ
- บทบาทสมมุติ
- การจัดนิทรรศการ

แฮร์ริส (Harris. 1985) ได้แบ่งกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศการศึกษา

ไว้ 23 กิจกรรม ได้แก่

- การบรรยาย
- การบรรยายประกอบภาพ
- การนำเสนอเป็นคณะ
- การดูภาพยนตร์หรือโทรทัศน์
- การฟัง เทป วิดีโอ หรือการบันทึกเทป
- การจัดแสดงสื่อ และอุปกรณ์ต่างๆ
- การสังเกตในชั้นเรียน
- การสาธิต
- การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
- การสัมภาษณ์เฉพาะเรื่อง
- การสัมภาษณ์แบบไม่นำทาง
- การอภิปราย
- การอ่าน
- การวิเคราะห์และการคิดคำนวณ
- การระดมพลังสมอง
- การบันทึกวีดีโอเทป และการบันทึกภาพ
- การใช้เครื่องมือและการทดสอบ
- การประชุมกลุ่มย่อย

- การพาไปทัศนศึกษา
- การเยี่ยมชั้นเรียน
- การแสดงบทบาทสมมุติ
- การเขียน
- การปฏิบัติตามคำแนะนำ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

สวัสดิ์ สมานพันธ์ (2515 : 74-84) ได้ศึกษาทัศนะของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อการนิเทศการศึกษาพบว่าศึกษานิเทศก์มีความเห็นตรงกันว่า ตนเองเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการศึกษา โดยเฉพาะด้านวิชาการ การนิเทศการสอน แต่ไม่ใช่ด้านอบรมครูและมีความเห็นตรงกันว่า ศึกษานิเทศก์ไม่ควรรับภาระนอกเหนือจากงานที่กำหนดไว้ในหน้าที่มากจนเกินไป ในด้านบริหารนั้นงานควรผ่านตรง ไม่ควรผ่านจังหวัดหรืออำเภอจะทำให้งานเร็วขึ้น ศึกษานิเทศก์บางคน งานที่กำลังรับผิดชอบอยู่นั้นไม่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถและความสนใจของตนสมควรให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

โสภณ รอดทอง (2521 : 180-110) ได้ศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ผลปรากฏว่าปัญหาซึ่งศึกษานิเทศก์ประสบในการปฏิบัติงานมากได้แก่ ขาดแคลนงบประมาณในการประชุม อบรมสัมมนาครู ขาดแรงจูงใจ ขาดงบประมาณในการจัดทำคู่มือครู เอกสารทางวิชาการ และอุปกรณ์การสอน ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงานการด้านการพัฒนาหลักสูตร ไม่ได้รับงบประมาณอย่างเพียงพอในการออกนิเทศครู ไม่นำผลจากการประเมินผลงานด้านวิชาการไปปรับปรุงการทำงานของตน บางครั้งงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายทำให้งานในโครงการของศึกษานิเทศก์เสียหาย และขาดแคลนเครื่องมือ เครื่องใช้

ในการดำเนินงานด้านการศึกษาทดลอง ค้นคว้า

พรทิพย์ ไวยโกศา (2524 : 53) ได้ศึกษาวิจัยบทบาทของศึกษานิเทศก์ ในทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน ได้เสนอแนะไว้ว่าครู และผู้บริหารมีปัญหา ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน รวมทั้งการจัดสื่อการเรียนการสอนตาม หลักสูตรพุทธศักราช 2521 สิ่งเหล่านี้เป็นงานที่ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติแล้ว แต่ เนื่องจากศึกษานิเทศก์ มีปัญหาด้านบุคลากรกล่าวคือมีบุคลากรน้อยและบางครั้ง ศึกษานิเทศก์ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างอื่นอันเร่งด่วนทำให้การนิเทศไม่เป็นไปตามแผน ที่กำหนดไว้ ดังนั้นทางโรงเรียนควรแก้ไขปัญหาดังกล่าวผ่านระบบกลุ่มโรงเรียน คือ โรงเรียนแต่ละโรงเรียนภายในกลุ่มส่งตัวแทนมา ซึ่งอาจเป็นตัวแทนครู หัวหน้า สายวิชา ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือครูใหญ่มาร่วมประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเชิญ วิทยากรซึ่งอาจเป็นศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์เขต และผู้เชี่ยวชาญจากสถาบัน อื่นๆ เช่น วิทยาลัยครู มหาวิทยาลัย ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวง ศึกษาธิการ

สุจินต์ ตันเจริญ (2527 : 27-28) ได้ศึกษาคุณลักษณะบทบาท และ งานของศึกษานิเทศก์ตามทัศนะของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า สภาพทั่วไปของศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะทุกด้านค่อนข้างมาก โดยเฉพาะ ในเรื่องความรู้ความสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ แต่ด้านความสามารถใน การวิจัย และเทคนิคการนิเทศการศึกษา มีน้อยกว่าคุณลักษณะด้านอื่น ส่วนด้านบท บทบาทและงาน ศึกษานิเทศก์ต้องปรับปรุงบทบาท และการปฏิบัติงานให้มากขึ้นโดย เฉพาะการให้เวลาในการช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของคณะครู การช่วยประสาน งานทางวิชาการกับครูใหญ่ การไปเยี่ยมโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ การให้บริการ อุปกรณ์การสอน และการให้เวลาครูได้ปรึกษาปัญหาส่วนตัว และเมื่อเปรียบเทียบกับ ทัศนะของครูจำแนกตามขนาดโรงเรียน ครูโรงเรียนขนาดเล็กเห็นว่าศึกษานิเทศก์ มีคุณลักษณะทุกด้านมากกว่าครูโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยเฉพาะในเรื่องประสิทธิภาพ ในการสอน การส่งเสริมความเป็นผู้นำให้แก่ครู

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

คาร์แมน (Carman. 1973 : 4406-A) ได้วิเคราะห์บทบาทของศึกษานิเทศก์ทั่วไปตั้งแต่ปี 1955-1969 ปรากฏว่าความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ทั่วไป ได้แก่

1. ร่วมมือในการประชุมอบรมครู และการจัดประชุมกลุ่มย่อย
2. ปรับปรุงและส่งเสริมด้านมนุษยสัมพันธ์ในโรงเรียน
3. ช่วยเหลือโดยให้บริการด้านปรึกษาหารือ และให้บริการด้านการสอน

กัส (Guss. 1973 : 83-85) ได้รายงานผลการวิจัยของสมาคมเพื่อพัฒนาการนิเทศและหลักสูตร รัฐอินเดียนา ในปี 1961 เกี่ยวกับหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สรุปว่าศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ทำหน้าที่จัดห้องสมุดและวัสดุทัศนูปกรณ์ ให้คำแนะนำทางวิชาชีพ และช่วยเหลือครูปรับปรุงหลักสูตร ตรวจสอบแบบเรียน ทดสอบและประเมินผลศึกษา เกี่ยวกับการทำงานร่วมกับครู พบว่าศึกษานิเทศก์ได้ช่วยเหลือครูในด้านต่อไปนี้มากที่สุด คือช่วยครูใหม่ปรับปรุงห้องเรียนให้คำปรึกษาแก่ครูเป็นรายบุคคล และเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน แนะนำเพื่อบำรุงขวัญครู นอกจากนี้ยังพบว่าศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือครูในด้านต่อไปนี้น้อยที่สุด คือ ประเมินผลงานครู ทำงานธุรการ เขียนรายงาน และเก็บรักษาบันทึกต่างๆ

บราวน์ (Brown. 1975 : 1933-A) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์ในทัศนะของศึกษานิเทศก์และครูประถมศึกษา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นศึกษานิเทศก์จำนวน 10 คน ครูประถมศึกษาจำนวน 270 คน ของรัฐหลุยส์เซียนา ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ครูและศึกษานิเทศก์มีความเห็นสอดคล้องกันว่า พฤติกรรมด้านมุ่งงานและมุ่งคนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบทบาทการเป็นผู้นำของศึกษานิเทศก์
2. ครูและศึกษานิเทศก์มีความเห็นสอดคล้องกันว่า พฤติกรรมผู้นำมีความสำคัญที่สุดสำหรับบทบาทของศึกษานิเทศก์

3. ทศนะของครูโดยส่วนรวมเห็นว่า พฤติกรรมด้านมุ่งงานและมุ่งคน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเป็นผู้นำของศึกษานิเทศก์

4. ทศนะของครูโดยส่วนรวมมีความเห็นว่า พฤติกรรมผู้นำมีความสำคัญที่สุดสำหรับบทบาทของศึกษานิเทศก์

คาร์ลตัน (Carlton. 1975 : 1933-A) ได้ทำการศึกษาบทบาทของศึกษานิเทศก์ที่เป็นจริงของครูประถมศึกษากว่า 1,044 คน ครูใหญ่จำนวน 52 คน ผลการศึกษายืนยันว่าบทบาทของศึกษานิเทศก์ที่เป็นจริงนั้น ได้แก่ การช่วยเหลือพัฒนาโครงการการสอน ช่วยงานประจำเกี่ยวกับการบริหาร ช่วยกำหนดนโยบายของโรงเรียน ร่วมมือในการประชุมครูและช่วยคัดเลือกแบบเรียน

ส่วนบทบาทในอนาคตนั้นเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการวางแผนการเยี่ยมโรงเรียน เพื่อสังเกตการสอน ช่วยเหลือครูจัดเนื้อหาวิชา คัดเลือกอุปกรณ์การสอน และทำโครงการสอน

จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของศึกษานิเทศก์ที่จะต้องรู้และเข้าใจบทบาทและขอบข่ายความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง ให้ชัดเจนเพื่อจะทำหน้าที่นิเทศการศึกษาให้ได้ผลดี เป็นไปตามจุดหมายของการศึกษา อันจะทำให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพทางการศึกษาของชาติสืบไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. ตัวอย่างเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ## 1. ប្រជាជន

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและ
ครูสายการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ
ปีการศึกษา 2537 จำนวน 3,085 คน จำแนกเป็น

- | | |
|-----------------------|----------------|
| 1.1 ผู้บริหารโรงเรียน | จำนวน 277 คน |
| 1.2 ครูสายการสอน | จำนวน 2,808 คน |

- ## 2. กลุ่มตัวอย่างอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบง่าย (SIMPLE RANDOM SAMPLING) โดยใช้ตารางสุ่มส่วนของเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 342 คน จำแนกเป็น

- | | | |
|-----------------------|-------|--------|
| 2.1 ผู้บริหารโรงเรียน | จำนวน | 31 คน |
| 2.2 ครูผู้สอน | จำนวน | 311 คน |

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูสายการสอน โดยผู้วิจัยอาศัยข้อมูลจากเอกสารการนิเทศการศึกษา คู่มือการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ พระราชบัญญัติฯ และระเบียบเกี่ยวกับศึกษานิเทศก์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533 นำมาสร้างเป็นคำถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูสายการสอนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ เกี่ยวกับประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ตามแบบของ Likert คือปฏิบัติหน้าที่ได้มากที่สุด ปฏิบัติหน้าที่ได้มาก ปฏิบัติหน้าที่ได้ปานกลาง ปฏิบัติหน้าที่ได้น้อย ปฏิบัติหน้าที่ได้น้อยที่สุด โดยต้องการทราบประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาในเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพัฒนางานวิชาการ ด้านพัฒนาการนิเทศการศึกษา และด้านวิจัย ประเมินผล และบริการ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงแนวคิด ปัญหา และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการสร้างเสริมประสิทธิภาพ ในการนิเทศการศึกษา ใน 3 ด้านคือ ด้านการพัฒนางานวิชาการ ด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษา และ ด้านวิจัยประเมินผลและบริการ ความคิดเห็นที่ได้มาจะนำไปใช้ในการอภิปรายผล และเป็นข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง เครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ค้นคว้าแนวคิดจากผลการวิจัย เอกสาร และตำรา ที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องการนิเทศการศึกษา และคู่มือการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
2. สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง ในการนิเทศการศึกษา
3. รวบรวมรายละเอียด กำหนดคำนิยามศัพท์ และขอบเขตของเนื้อหา ที่ ศึกษาจากเอกสาร ตำรา
4. สร้างแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) พร้อม แบบสอบถามปลายเปิด ให้มีเนื้อหาครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหาที่จะทำการศึกษา ใน 3 ด้าน คือ ด้านพัฒนางานวิชาการ ด้านพัฒนาการนิเทศการศึกษา และด้าน วิจัย ประเมินผลและบริการ
5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษา ปรินุณานิพนธ์ตรวแก้ไขและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และความชัดเจนของภาษาที่ใช้ ตลอดจนคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อหา ความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Validity) ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่
 - 5.1 ว่าที่ รต. จรุณ มุ่งการนา ผู้อำนวยการโรงเรียนพร้าโนลวัชระ อำเภอมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
 - 5.2 อาจารย์วิจิต วัฒนานนท์ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถม ศึกษาจังหวัดสมุทรปราการหัวหน้าฝ่ายพัฒนางานวิชาการ
 - 5.3 อาจารย์ชรัตน์ ฝินสุสะอาด อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ่อม พระจุลจอมเกล้า อำเภพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ
 - 5.4 อาจารย์ศรัทธา ไกรโสภณ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถม ศึกษาจังหวัดสมุทรปราการหัวหน้าฝ่ายวิจัย ประเมินผล และบริการ (ข้าราชการ เกษียณอายุ)

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องเที่ยงตรงอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปทดลองใช้

7. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารโรงเรียนและครูสายการสอนในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

8. นำแบบสอบถามมาหาความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) เป็นรายด้านและรวมทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่นด้านการพัฒนางานวิชาการ .9275 ด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษา .9381 และด้านวิจัยประเมินผล และบริการ .9477 และได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .9739

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ พร้อมแบบแบบสอบถามไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

3. ผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ด้วยตนเองได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 342 ฉบับ คิดเป็นร้อยละร้อย แยกเป็นของผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 31 ฉบับ คิดเป็นร้อยละร้อย ครูสายการสอน จำนวน 311 ฉบับ คิดเป็นร้อยละร้อย

การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ และแยกแบบสอบถามตามสถานะภาพของผู้ตอบ คือ ผู้บริหารโรงเรียน กับครูสายการสอน

2. นำคำตอบจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 มาตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อ ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

3. หาค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นรายข้อ และรายด้านจากแบบสอบถาม ในตอนที่ 2 แล้วนำมาแปลผลโดยใช้หลักเกณฑ์วัดค่าความคิดเห็นตามแนวคิด ชูศรี วงศ์รัตน์ (2524 : 85) เป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51 - 5.00	มีประสิทธิภาพ มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51 - 4.50	มีประสิทธิภาพ มาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51 - 3.50	มีประสิทธิภาพ ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51 - 2.50	มีประสิทธิภาพ น้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.50	มีประสิทธิภาพ น้อยที่สุด

4. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากแบบสอบถามเพื่อทราบแนวโน้มการกระจายคะแนน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ย
2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ ALPHA Coefficient

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ จะวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ (Computer) โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ
ในการจัดดำเนินการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในครั้งนี้ ได้ทำการวิเคราะห์
ข้อมูล และเสนอผลการวิเคราะห์ ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษา
นิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนางานวิชา
การ ด้านการพัฒนางานนิเทศการศึกษา และด้านวิจัย ประเมินผลและบริการ
ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูสายการสอน ในการแสดงผล การ
วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ทางสถิติ ซึ่งมีความหมายต่าง ๆ ดังนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์

วิเคราะห์ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ
ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูสายการสอน ในการปฏิบัติงานตาม
บทบาทหน้าที่ 3 ด้าน คือ

1. ด้านการพัฒนางานวิชาการ
2. ด้านการพัฒนางานนิเทศการศึกษา
3. ด้านวิจัย ประเมินผล และบริการ

ในการแปลความหมาย ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา ของศึกษา
นิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดสมุทรปราการใช้เกณฑ์วัดค่าความคิดเห็นตามแนวคิดของ ชูศรี วงศ์รัตนะ (2524 : 85) เป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51 - 5.00	มีประสิทธิภาพ	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51 - 4.50	มีประสิทธิภาพ	มาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51 - 3.50	มีประสิทธิภาพ	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51 - 2.50	มีประสิทธิภาพ	น้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.50	มีประสิทธิภาพ	น้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ได้เสนอผลดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมทั้ง 3 ด้าน และในแต่ละด้านตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครูสายการสอน
2. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในงานแต่ละด้าน จำแนกเป็นรายข้อ ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียน และครูสายการสอน

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประสิทธิภาพการ

นิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ฝั่งักด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในการปฏิบัติงานตามบทบาท

หน้าที่ทั้ง 3 ด้าน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูสายการสอน

ประสิทธิภาพการนิเทศการ ศึกษาของศึกษานิเทศก์ สำนักงานประถม ศึกษาอำเภอ	ผู้บริหาร (N = 31)			ครูสายการสอน (N = 311)			ผู้บริหาร และครูสายการสอน (N = 342)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การพัฒนางานวิชาการ	3.72	.76	มาก	3.35	.53	ปานกลาง	3.39	.56	ปานกลาง
2. การพัฒนาการนิเทศ การศึกษา	3.64	.80	มาก	3.31	.57	ปานกลาง	3.34	.60	ปานกลาง
3. การวิจัย ประเมินผล และบริการ	3.54	.81	มาก	3.26	.58	ปานกลาง	3.28	.61	ปานกลาง
รวม	3.62	.76	มาก	3.30	.49	ปานกลาง	3.33	.53	ปานกลาง

จากตาราง 1 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวม พบว่าผู้บริหารและครูสาย
การสอนมีทัศนะว่า ศิษยานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีประสิทธิภาพ
ในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ การนิเทศการศึกษาในแต่ละด้านและโดยรวม
ทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.33$) โดยมีประสิทธิภาพด้านการพัฒนา
งานวิชาการ เป็นอันดับ 1 ($\bar{x} = 3.39$) ด้านพัฒนาการนิเทศการศึกษาเป็น
อันดับ 2 ($\bar{x} = 3.34$) และด้านวิจัย ประเมินผล และบริการ เป็นอันดับ 3
($\bar{x} = 3.28$)

สำหรับผู้บริหารโรงเรียน มีทัศนะว่า ศิษยานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ มีประสิทธิภาพในการนิเทศการศึกษาในแต่ละด้านและโดยรวมทุก
ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.62$) โดยมีประสิทธิภาพด้านการพัฒนางานวิชา
การมากเป็นอันดับ 1 ($\bar{x} = 3.72$) ด้านพัฒนาการนิเทศการศึกษาเป็นอันดับ 2
($\bar{x} = 3.64$) และด้านวิจัย ประเมินผล และบริการ เป็นอันดับ 3 ($\bar{x} = 3.54$)

ส่วนครูสายการสอนมีทัศนะว่า ศิษยานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ มีประสิทธิภาพในการนิเทศการศึกษาในแต่ละด้านและโดยรวมทุกด้าน อยู่
ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.30$) โดยมีประสิทธิภาพด้านการพัฒนางานวิชาการ
เป็นอันดับ 1 ($\bar{x} = 3.35$) ด้านพัฒนาการนิเทศการศึกษาเป็นอันดับ 2 ($\bar{x} =$
3.31) และด้านวิจัย ประเมินผล และบริการ เป็นอันดับ 3 ($\bar{x} = 3.26$)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ สังเกตสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในด้านการพัฒนาวิชาการ เป็นรายข้อ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน
และครูสายการสอน

ข้อที่	ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา	ผู้บริหาร			ครูสายการสอน			ผู้บริหารและครูสายการสอน		
		N = 31			N = 311			N = 342		
		$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
1	1.การพัฒนางานวิชาการ									
		มีการจัดประชุมสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 จนเป็นที่เข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้ อย่างถูกต้อง								
2	ชี้แจงความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชากับวิธีสอน และการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ได้ดีสามารถนำไปปฏิบัติได้	3.90	.83	มาก	3.57	.79	มาก	3.60	.80	มาก
		3.90	.79	มาก	3.57	.70	มาก	3.60	.71	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อที่	ประสิทธิผลการนิเทศการศึกษา	ผู้บริหาร			ครูสายการสอน			ผู้บริหารและครูสายการสอน		
		N = 31			N = 311			N = 342		
		$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
3	ให้ความสนใจ สัมพันธ์เกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในโรงเรียนได้	3.87	.88	มาก	3.59	.69	มาก	3.61	.71	มาก
4	ให้ความร่วมมือ เสนอแนะแนวการศึกษาแผนการสอน บันทึกการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาวิชา	3.84	.86	มาก	3.48	.79	ปานกลาง	3.51	.80	มาก
5	วิเคราะห์สภาพการเรียน การสอนในชั้นเรียนเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนได้ดีให้คำปรึกษาและมีการบริหารจัดการของเกี่ยวกับการผลิต และการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน	3.71	.74	มาก	3.18	.80	ปานกลาง	3.23	.81	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อที่	ประสิทธิผลการนิเทศการศึกษา	ผู้บริหาร			ครูสายการสอน			ผู้บริหารและครูสายการสอน		
		N = 31			N = 311			N = 342		
		$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
6	จัดให้มีการประชุมปฏิบัติการวางแผน แก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร การนำนวัตกรรม และเทคโนโลยี ใหม่ ๆ ใช้ประกอบการสอนในโรงเรียนให้ สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน และห้องเรียนยังเกิดผลต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียน	3.61	.84	มาก	3.23	.80	ปานกลาง	3.27	.81	ปานกลาง
7	ให้คำแนะนำในการวางแผนการจัดการเรียน การสอน การจัดครูเข้าสอนตามความรู้ ความสามารถ ของแต่ละบุคคลหรือผู้กำกับ ติดตามให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานของ โรงเรียน	3.68	.98	มาก	3.21	.82	ปานกลาง	3.25	.84	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อที่	ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา	ผู้บริหาร			ครูสายการสอน			ผู้บริหารและครูสายการสอน		
		N = 31			N = 311			N = 342		
		$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
8	มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ศูนย์วิทยากรกลุ่มโรงเรียนผลิตสื่อต้นแบบบริการแก่ครูผู้สอนในโรงเรียนต่างๆ หรือรวมทั้งและนำเทคนิคใหม่ๆ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดพัฒนาการด้านต่าง ๆ แก่นักเรียนในโรงเรียน									
9	สนับสนุนให้กำลังใจและร่วมมือนักเรียนจัดนิทรรศการแสดงผลงานของครู นักเรียนเพื่อเผยแพร่ผลงานความก้าวหน้าของโรงเรียนพร้อมทั้งประกาศเกียรติคุณยกย่อง ชมเชยผู้ที่มีผลงานดีเด่นทางวิชาการ	3.48	.96	ปานกลาง	3.16	.83	ปานกลาง	3.19	.85	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อที่	ประสิทธิผลการในเทศการศึกษา	ผู้บริหาร			ครูสายการสอน			ผู้บริหารและครูสายการสอน		
		N = 31			N = 311			N = 342		
		$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
10	เสนอแนะให้โรงเรียนได้สำรวจแหล่งวิทยากรในท้องถิ่นที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเพื่อนำมาช่วยกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นยังเกิดผลดีแก่การพัฒนาคุณภาพทางวิชาการของโรงเรียน	3.32	.91	ปานกลาง	3.09	.75	ปานกลาง	3.11	.77	ปานกลาง
11	มีการกำกับ ติดตาม การจัดการศึกษาของทุกโรงเรียนในสังกัด ให้เป็นไปตามหลักสูตรนโยบายและแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	3.87	.85	มาก	3.46	.73	ปานกลาง	3.50	.75	ปานกลาง
	รวม	3.72	.76	มาก	3.35	.53	ปานกลาง	3.39	.56	ปานกลาง

จากตาราง 2 ผู้บริหารมีทัศนะว่า ศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ มีประสิทธิภาพในการนิเทศการศึกษา ตามบทบาทหน้าที่ด้านการพัฒนางานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เกือบทุกเรื่องยกเว้นเรื่อง การส่งเสริมสนับสนุนให้ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ผลิตสื่อต้นแบบบริการแก่ครู และแนะนำเทคนิคใหม่ ๆ ใช้ในการจัดกิจกรรม (ข้อ 8) และเรื่องการเสนอแนะให้โรงเรียนได้สำรวจวิทยากรในห้องเรียนที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเพื่อนำมาช่วยกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น (ข้อ 10) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการกระจายของคะแนนพบว่า ไม่แตกต่างกันมากนัก

ครูสายการสอน มีทัศนะว่าศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ มีประสิทธิภาพในการนิเทศการศึกษา ตามบทบาทหน้าที่ด้านการพัฒนางานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกเรื่องยกเว้นใน 3 เรื่อง ซึ่งศึกษาพิเศษปฏิบัติงานในระดับมากคือการจัดประชุมสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง เนื้อหาของหลักสูตรจนสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง (ข้อ 1) เรื่องชี้แจงความสัมพันธ์ ระหว่างจุดประสงค์การเรียน และเนื้อหาวิชากับวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ข้อ 2) และเรื่องการให้ความสนใจ สนับสนุนเกี่ยวกับวิธีการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทุกกลุ่มประสบการณ์ไปใช้ประโยชน์ในการโรงเรียนได้ (ข้อ 3) ส่วนการกระจายของคะแนนพบว่าใกล้เคียง

ส่วนผู้บริหารโรงเรียน และครูสายการสอนมีทัศนะว่า ศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ มีประสิทธิภาพในการนิเทศการศึกษา ตามบทบาทหน้าที่ด้านการพัฒนางานวิชาการ

โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ใน เรื่องการให้ความสนใจ สนับสนุนเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทุกกลุ่มประสบการณ์ไปใช้ประโยชน์ในโรงเรียนได้ (ข้อ 3) เรื่องชี้แจงความ สัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์การเรียน และเนื้อหาวิชากับวิธีสอน และการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน (ข้อ 2) เรื่องการจัดประชุมสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหาของหลักสูตร จนสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง (ข้อ 1) และเรื่องการให้ความร่วมมือเสนอแนะแนวการเขียนแผนการสอน บันทึกการสอน และการใช้สื่อการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหา วิชา (ข้อ 4) ส่วนเรื่องอื่น ๆ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ส่วนการกระจายของคะแนนพบว่า ใกล้เคียงกัน

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการในด้านการ พัฒนาการนิเทศการศึกษา เป็นรายข้อ ตามทักษะของผู้บริหาร
 โรงเรียนและครูสายการสอน

ข้อที่	ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา	ผู้บริหาร		ครูสายการสอน		ผู้บริหารและครูสายการสอน	
		N = 31		N = 311		N = 342	
		$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
1	2. การพัฒนาการนิเทศการศึกษา มีการสำรวจปัญหาและความต้องการการนิเทศ ภายในโรงเรียน ประชุมชี้แจงให้บุคลากรที่ รับผิดชอบเข้าใจจุดมุ่งหมายและแนวทางการ นิเทศภายใน โดยให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนด เป้าหมายพร้อมจัดทำปฏิทินการนิเทศภายใน โรงเรียน	3.71	.94	มาก	3.41	.82	ปานกลาง
2	พัฒนาการสอนของครูให้บังเกิดผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียน	3.71	.82	มาก	3.56	.80	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อที่	ประสิทธิผลการนิเทศการศึกษา	ผู้บริหาร			ครูสายการสอน			ผู้บริหารและครูสายการสอน		
		N = 31			N = 311			N = 342		
		$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
3	จัดประชุมปฏิบัติการให้มีการจัดทำเครื่องมือการนิเทศภายในโรงเรียน เช่น แบบบันทึกการนิเทศแบบสังเกตการสอนเพื่อนำไปนิเทศอย่างได้ผลเป็นงานพอใจ	3.55	.96	มาก	3.39	.90	ปานกลาง	3.41	.91	ปานกลาง
4	ร่วมมือกับบุคลากรในโรงเรียนสำรวจปัญหาและอุปสรรคด้านการเรียนการสอนเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำเครื่องมือการนิเทศเพื่อใช้ในโรงเรียนได้ตรงตามความต้องการและตามสภาพปัญหา	3.55	1.03	มาก	3.21	.83	ปานกลาง	3.24	.85	ปานกลาง
5	ส่งเสริมให้มีการใช้กิจกรรมในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน อันส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เช่น ประชุมเชิงปฏิบัติการ การสังเกตการสอน และการสังเกตการสอน	3.74	.86	มาก	3.32	.77	ปานกลาง	3.36	.79	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อที่	ประสิทธิผลการนิเทศการศึกษา	ผู้บริหาร			ครูสายการสอน			ผู้บริหารและครูสายการสอน		
		N = 31			N = 311			N = 342		
		$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
6	นิเทศติดตามวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเพื่อช่วยเหลือเด็กเรียนช้าหรือเด็กผิดปกติเป็นกรณีพิเศษ จนโรงเรียนสามารถแก้ปัญหาได้เป็นที่น่าพอใจ	3.42	1.03	ปานกลาง	3.08	.89	ปานกลาง	3.11	.91	ปานกลาง
7	เสนอแนะกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนในการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อช่วยพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน จนประสบผลสำเร็จในการนิเทศภายใน	3.58	.92	มาก	3.23	.73	ปานกลาง	3.26	.76	ปานกลาง
8	สนับสนุนและให้ความร่วมมือในการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.87	.88	มาก	3.39	.74	ปานกลาง	3.43	.77	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อ	ผู้วิจัย	ครูสายการสอน			ผู้บริหารและครูสายการสอน		
		N = 31			N = 311		
		$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
9	จัดประชุมปฏิบัติการพัฒนารูปแบบ และเทคนิควิธีการ การให้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์รายวิชา ระดับการศึกษา โดยดำเนินการอย่างมีขั้นตอน	3.55	1.03	มาก	3.25	.78	ปานกลาง
10	ให้คำแนะนำปรึกษา และรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียน เกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อช่วยแก้ปัญหา และพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน จนประสบความสำเร็จ	3.65	.91	มาก	3.29	.75	ปานกลาง
					3.32	.81	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อที่	ประสิทธิผลการนิเทศการศึกษา	ผู้บริหาร			ครูสายการสอน			ผู้บริหารและครูสายการสอน		
		N = 31			N = 311			N = 342		
		$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
11	ใช้หลักการพิเศษแบบประชาธิปไตย อันได้แก่ การยอมรับผิด และส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน ประเมินผลงานต่างๆ ของโรงเรียนจน การดำเนินงานมีคุณภาพ	3.71	.90	มาก	3.42	.75	ปานกลาง	3.45	.77	ปานกลาง
12	ทำการนิเทศติดตามการบริหารโรงเรียน และ การปฏิบัติการสอนของครูอย่างจริงจัง จริงใจ และเห็นอกเห็นใจ	3.94	.85	มาก	3.32	.78	ปานกลาง	3.38	.80	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อที่	ประสิทธิผลการนิเทศการศึกษา	ผู้บริหาร			ครูสายการสอน			ผู้บริหารและครูสายการสอน		
		N = 31			N = 311			N = 342		
		$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
13	เสนอแนะการจัดทำคู่มือผลิตอุปกรณ์แบบด้วยวัสดุท้องถิ่นหรือวัสดุได้เปล่า ให้แก่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ได้ผลิตสื่อเป็นตัวอย่างเผยแพร่แก่คณะครูได้อย่างทั่วถึงทุกโรงเรียน	3.35	1.11	ปานกลาง	3.10	.84	ปานกลาง	3.13	.87	ปานกลาง
14	มีการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน และสรุปผลการนิเทศเพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงพัฒนาการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	3.61	1.09	มาก	3.35	.76	ปานกลาง	3.37	.79	ปานกลาง
	รวม	3.64	.80	มาก	3.31	.57	ปานกลาง	3.34	.60	ปานกลาง

จากตาราง 3 ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศิษยานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ มีประสิทธิภาพในการนิเทศการศึกษา ตามบทบาทหน้าที่ด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ศิษยานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากเกือบทุกเรื่อง ยกเว้นใน 2 เรื่องที่ศิษยานิเทศก์ปฏิบัติในระดับปานกลางได้แก่ เรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อช่วยเหลือเด็กเรียนช้าหรือเด็กผิดปกติเป็นกรณีพิเศษ (ข้อ 6) และ เรื่องการเสนอแนะการจัดทำคู่มือผลิตอุปกรณ์ต้นแบบด้วยวัสดุท้องถิ่นหรือวัสดุได้เปล่าให้แก่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน และการผลิตสื่อเป็นตัวอย่างแก่คณะครู (ข้อ 13) ส่วนการกระจายของคะแนนพบว่าใกล้เคียงกัน

ครูสายการสอนมีทัศนะว่า ศิษยานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ มีประสิทธิภาพในการนิเทศการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษาโดยรวม และเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องการพัฒนาการสอนของครูให้บังเกิดผลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (ข้อ 2) อยู่ในระดับมาก ส่วนการกระจายของคะแนนพบว่าใกล้เคียงกัน ส่วนผู้บริหารและครูสายการสอนมีทัศนะว่า ศิษยานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ มีประสิทธิภาพในการนิเทศการศึกษา ตามบทบาทหน้าที่ ด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ศิษยานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ในเรื่องการพัฒนาการสอนของครูให้บังเกิดผลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (ข้อ 2) ปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมากในเรื่องการใช้หลักการนิเทศแบบประชาธิปไตย เช่นการยอมรับนับถือ ส่งเสริมให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน (ข้อ 11) เรื่องการสำรวจปัญหาและความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนโดยให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนด

เป้าหมาย และจัดทำปฏิทินการนิเทศ (ข้อ 1) และเรื่องการสนับสนุนให้ความร่วมมือในการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง (ข้อ 8) ส่วนการกระจายของคะแนนพบว่าใกล้เคียงกัน

ตาราง 4 คำเฉลี่ย คำความเรียงแบบมาตรฐาน ของประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ด้านงานการประณศึกษา
อำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการในด้านการวิจัย ประเมินผล และบริการ เป็นรายข้อตามทัศนะของ
ผู้บริหารโรงเรียนและครูสายการสอน

ข้อที่	ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา	ผู้บริหาร		ครูสายการสอน			ผู้บริหารและครูสายการสอน	
		N = 31		N = 311			N = 342	
		$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	S.D.
1	3. งานวิจัย ประเมินผลและบริหาร มีการเผยแพร่ความรู้จากงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ ต่อการจัดการศึกษาแก่ทางโรงเรียน	3.10	1.11	ปานกลาง	3.05	.81	ปานกลาง	.84
2	จัดประชุม อบรม บุคลากรในโรงเรียนให้มีความ รู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ วิจัยเบื้องต้นเพื่อนำไป ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียน	3.06	1.15	ปานกลาง	3.11	.85	ปานกลาง	.88
3	ให้คำปรึกษา แนะนำ แก่คณะครูที่สนใจการทำ การสอนในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ	3.71	.86	มาก	3.33	.74	ปานกลาง	.76

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	ประสิทธิผลการนิเทศการศึกษา	ผู้บริหาร		ครูสายการสอน			ผู้บริหารและครูสายการสอ		
		N = 31		N = 311			N = 342		
		$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.
4	จัดประชุมชี้แจงจุดมุ่งหมายของการวัดผล และ ประเมินผลตามระเบียบการวัดผลตามหลักสูตร แก่บุคลากรในโรงเรียนจนสามารถนำไป ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง	3.74	.89	มาก	3.39	.80	ปานกลาง	3.42	.51
5	แนะนำให้นำไปใช้ในการนำผลการเรียนรู้ของนักเรียน มาเปรียบเทียบกับเป็นระยะเพื่อประเมินผลการพัฒนา การทุกด้าน อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียน	3.81	.91	มาก	3.46	.78	ปานกลาง	3.49	.79
6	จัดประชุมชี้แจงแก่บุคลากรในโรงเรียนเรื่อง เทคนิคการเขียนข้อสอบที่มีคุณภาพ และ ร่วมกันสร้างแบบทดสอบมาตรฐาน	3.10	1.14	ปานกลาง	3.06	.90	ปานกลาง	3.07	.92

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	ประสิทธิผลการนิเทศการศึกษา	ผู้บริหาร			ครูสายการสอน			ผู้บริหารและครูฝ่ายการสอน		
		N = 31			N = 311			N = 342		
		$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
7	จัดประชุมปฏิบัติการ แก่บุคลากรในโรงเรียนเพื่อ นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มประสบการณ์ ตามรายสมรรถภาพที่เป็นปัญหามาวិเคราะห์ หาแนวทางแก้ไขร่วมกันอย่างเป็นระบบ	3.65	.91	มาก	3.24	.89	ปานกลาง	3.28	.89	ปานกลาง
8	ติดตามผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนตลอดจน สามารถแก้ไขข้อบกพร่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.74	.77	มาก	3.35	.78	ปานกลาง	3.38	.78	ปานกลาง
9	ร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนสร้างเครื่องมือวัดผล การเรียนรู้ ด้านการวัดเจตคติพฤติกรรม และ วัดลักษณะนิสัย ใช้ในโรงเรียน	3.29	1.10	ปานกลาง	3.02	.86	ปานกลาง	3.04	.89	ปานกลาง
10	ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดทำตารางเปรียบเทียบหรือ กราฟแสดงผลการเรียนรู้ทุกระดับชั้นเรียนเพื่อ กระตุ้นความสนใจในการเรียนของนักเรียน ได้อย่างทั่วถึง	3.71	.94	มาก	3.46	.87	ปานกลาง	3.48	.88	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	ประสิทธิผลการนิเทศการศึกษา	ผู้บริหาร			ครูสายการสอน			ผู้บริหารและครูสายการสอน		
		N = 31			N = 311			N = 342		
		$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
11	ผลิตเอกสาร คู่มือการบริหาร คู่มือการรักษาสีตคนุญกรณ การนเทศกย ในกรจตกรรเรียนกรสอน กรกรแกกรรเรยนอยางสมำเสมอ	3.23	1.02	ปานกลาง	3.04	.88	ปานกลาง	3.06	.89	ปานกลาง
12	ส่งเสริมให้กรรเผยแพร่ผลงานโดยการประกาศเกียรติคุณยกย่องชมเชยผู้บริหารและครูกทผลงนดีเด่นทงค้ำกรรพัฒนาคุณภาพกรรศกษชองโรงเรียน ให้กรรบโดยทัวถึงกัน	3.77	.96	มาก	3.52	.82	มาก	3.54	.83	มาก
13	เสนอแนะแหล่งวิชาการให้ชุมชน เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดประชุม สัมมนาทางการศกษชองหน่วยงานอื่นให้กรรบ	3.55	.99	มาก	3.15	.80	ปานกลาง	3.19	.82	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	ประสิทธิผลการนิเทศการศึกษา	ผู้บริหาร			ครูฝ่ายการสอน			ผู้บริหารและครูฝ่ายการสอน		
		N = 31			N = 311			N = 342		
		$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
14	14 บริการเผยแพร่ แนะนำการจัดทำเอกสาร การบริหารงานในโรงเรียน และเอกสาร งานวิชาการเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ									
15	15 จัดทำเอกสารสรุปผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นประจำปี เพื่อให้ ทราบผลการเรียนการสอนและสภาพปัญหา นำไป สู่การแก้ปัญหาบุคลากรและจัด การการเรียน การสอนอย่างเป็นระบบ	3.58	1.06	มาก	3.23	.78	ปานกลาง	3.26	.81	ปานกลาง
		4.00	.73	มาก	3.58	.79	มาก	3.62	.80	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	ประสิทธิผลการนิเทศการศึกษา	ผู้บริหาร				ครูสายการสอน				ผู้บริหารและครูสายการสอน			
		N = 31				N = 311				N = 342			
		$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ
16	ให้บริการทางการศึกษาด้านสื่อเพื่อการเรียนการสอน และเทคโนโลยีทางการศึกษาของโรงเรียนได้นำไปใช้ในการเรียนการสอน	3.55	1.06	มาก	3.13	.81	ปานกลาง	3.16	.84	ปานกลาง			
	รวม	3.54	.81	มาก	3.26	.58	ปานกลาง	3.33	.53	ปานกลาง			

จากตาราง 4 ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการ
 ประถมศึกษาอำเภอสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ มีประสิทธิภาพ
 การนิเทศการศึกษา ตามบทบาทหน้าที่ด้านวิจัย ประเมินผล และบริการโดยรวม
 อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ศึกษานิเทศก์สำนัก
 งานการประถมศึกษาอำเภอปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากเกือบทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่อง
 การร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ ด้านการวัดเจตคติ
 วัดพฤติกรรมและวัดลักษณะนิสัยใช้ในโรงเรียน (ข้อ 9) เรื่องการผลิตเอกสาร
 คู่มือการบริหาร คู่มือการรักษาโรคภัยไข้เจ็บ การนิเทศภายใน การจัดการเรียน
 การสอน (ข้อ 11) เรื่องการเผยแพร่ความรู้จากงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการ
 จัดการศึกษา (ข้อ 1) เรื่องการจัดประชุมชี้แจงเรื่องเทคนิคการเขียนข้อสอบ
 และร่วมกันสร้างแบบทดสอบมาตรฐานแก่บุคลากรในโรงเรียน (ข้อ 6) และ
 เรื่อง การจัดประชุมอบรมเกี่ยวกับการวิเคราะห์ วิจัยเบื้องต้นแก่บุคลากรใน
 โรงเรียน (ข้อ 2) อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ส่วนการกระจายของ
 คะแนนพบว่าใกล้เคียงกัน

ครูสายการสอนมีทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ มีประสิทธิภาพในการนิเทศ
 การศึกษา ตามบทบาทหน้าที่ด้านการวิจัย ประเมินผล และบริการ โดยรวม อยู่
 ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ศึกษานิเทศก์
 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกเรื่อง
 ยกเว้นเรื่องการจัดทำเอกสารสรุปผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อ
 นำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ (ข้อ 15) และเรื่องการส่งเสริมให้มีการ
 เผยแพร่ผลงานโดยการประกาศเกียรติคุณยกย่องชมเชยผู้บริหาร และครูที่มีผล
 งานดีเด่นทางด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ข้อ 12) อยู่ในระดับมาก ส่วน
 การกระจายของคะแนนพบว่าใกล้เคียงกัน

ส่วนผู้บริหารโรงเรียนและครูสายการสอนที่ทัศนะว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ
มีประสิทธิภาพในการนิเทศการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ด้านการวิจัย ประเมินผล
และบริการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) เมื่อพิจารณาเป็นราย
ข้อ พบว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปฏิบัติงานอยู่ในระดับ
ปานกลางเกือบทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องการจัดทำเอกสารสรุปผลการวิเคราะห์ผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ (ข้อ 15) อยู่ใน
ระดับมาก

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอสังักัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ
ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูสายการสอน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูสายการ
สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ
ปีการศึกษา 2537 จำนวน 3085 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 277 คน
ครูสายการสอน 2,808 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดย
ใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608)
จำนวนทั้งสิ้น 342 คน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน 31 คน และครูสาย
การสอน 311 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพ
การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังักัดสำนัก
งานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และ

ครูสายการสอน 3 ด้าน คือ การพัฒนางานวิชาการ การพัฒนาการนิเทศการศึกษา และการวิจัย ประเมินผล และบริการ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Seale) ตามแบบของลิเคอร์ (Likert) จำนวน 41 ข้อ ซึ่งหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น .9739 แบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 342 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 342 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งไป

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาวิจัย ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนางานวิชาการ ด้านพัฒนาการนิเทศการศึกษา และด้านวิจัย ประเมินผล และบริการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูสายการสอน สรุปผลได้ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน มีความเห็นว่า ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีประสิทธิภาพในการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนางานวิชาการมากเป็นอันดับ 1 ด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษา เป็นอันดับ 2 และด้านการวิจัย ประเมินผล และบริการ เป็นอันดับ 3 เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า

1.1 ผู้บริหาร มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีประสิทธิภาพด้านการพัฒนางานวิชาการ อยู่ในระดับมากเกือบทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่อง การส่งเสริมสนับสนุนให้ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนผลิตสื่อต้นแบบ บริการแก่ครูผู้สอน พร้อมทั้งแนะนำเทคนิคใหม่ๆ เพื่อให้ในการจัดกิจกรรม และการเสนอแนะโรงเรียนได้สำรวจแหล่งวิทยากรในท้องถิ่น เพื่อนำมาช่วยกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง และต่ำกว่าเรื่องอื่นๆ

1.2 ผู้บริหารโรงเรียน มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ มีประสิทธิภาพด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษา อยู่ใน ระดับมากเกือบทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องการนิเทศตามวิธีการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน เพื่อช่วยเหลือเด็กเรียนช้าหรือเด็กผิดปกติเป็นกรณีพิเศษ และเรื่องการ เสนอแนะการจัดทำคู่มือผลิตอุปกรณ์ต้นแบบด้วยวัสดุท้องถิ่นหรือวัสดุได้เปล่า ให้ แก่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ได้ผลิตสื่อเป็นตัวอย่างเผยแพร่แก่ครู อยู่ในระดับ บานกลางและต่ำกว่าเรื่องอื่นๆ

1.3 ผู้บริหารโรงเรียน มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ มีประสิทธิภาพด้านการพัฒนางานวิจัย ประเมินผล และ บริการ อยู่ในระดับมากเกือบทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องการร่วมกับบุคลากรในโรงเรียน สร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ด้านการวัดเจตคติ พฤติกรรม และลักษณะนิสัยใช้ใน โรงเรียน เรื่องการผลิตเอกสาร คู่มือการบริหาร การรักษาสิ่งแวดล้อม การนิเทศภายใน การจัดการเรียนการสอนบริการแก่โรงเรียน เรื่องการเผยแพร่ ความรู้งานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา และเรื่องการจัดประชุมอบรม บุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์วิจัยเบื้องต้นเพื่อนำไปใช้ ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ครูสายการสอน มีความเห็นว่า ประสิทธิภาพการนิเทศศึกษา ของ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับ บานกลางทุกด้าน โดยมีประสิทธิภาพ ด้านการพัฒนางานวิชาการเป็นอันดับ 1 ด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษาเป็นอันดับ 2 และด้านการวิจัย ประเมินผล และบริการเป็นอันดับ 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.1 ครูสายการสอน มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ มีประสิทธิภาพด้านการพัฒนางานวิชาการ อยู่ในระดับ บานกลางเกือบทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องการให้ความสนใจสนับสนุนเกี่ยวกับวิธีการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย

ของหลักสูตร เรื่องการชี้แจงความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา วิชา กับวิธีสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน และเรื่องการจัดประชุม สัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหาของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก

2.2 ครูสายการสอน มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ มีประสิทธิภาพด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษา อยู่ใน ระดับปานกลางเกือบทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องการพัฒนาการสอนของครูให้บังเกิดต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อยู่ในระดับมาก

2.3 ครูสายการสอน มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ มีประสิทธิภาพด้านการพัฒนาการวิจัย ประเมินผล และ บริการ อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องการส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ ผลงานโดยการประกาศเกียรติคุณยกย่องชมเชยผู้บริหาร และครูที่มีผลงานดีเด่นทาง ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเรื่องการจัดทำเอกสารสรุปผลการวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพื่อทราบผลการเรียนการสอน และสภาพปัญหา นำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมาก

3. ผู้บริหารโรงเรียนและครูสายการสอน มีความเห็นว่า ประสิทธิภาพ การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยรวม ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางโดยมีประสิทธิภาพ ด้านการพัฒนางานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมากกว่าด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษา และด้าน การวิจัย ประเมินผลและบริการ

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่องประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูสายการสอน มีประเด็นที่น่าสนใจควรแก่การนำมาอภิปรายผล ดังนี้คือ

1. จากผลการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการพัฒนางานวิชาการมากเป็นอันดับ 1 ด้านการนิเทศการศึกษเป็นอันดับ 2 และด้านการวิจัย ประเมินผล และบริการเป็นอันดับ 3 การที่ผลการวิจัยปรากฏออกมาเช่นนี้ คงจะเป็นด้วยเหตุผลหลายประการ คือ

1.1 ด้านการพัฒนางานวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ อยู่ในระดับมากเป็นอันดับ 1 อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนางานวิชาการเป็นงานที่ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอถือว่าเป็นงานที่สำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอน และหน้าที่ที่สำคัญของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคือการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปี 2524 ได้กำหนดบทบาทของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอไว้ว่าจักต้องส่งเสริมพัฒนาคุณภาพ และยกมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน โดยการช่วยแก้ปัญหา ให้ความช่วยเหลือ ให้ความปรึกษาแก่ผู้บริหารโรงเรียน และครูสายการสอนในโรงเรียนในสังกัด นั่นก็คือ การพัฒนาศักยภาพในการทำงานของผู้บริหารโรงเรียน และครูให้มีความรู้ความสามารถ นำความรู้ไปพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียน ได้มีคุณสมบัติตาม

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับเอกสาร รายงานการวิจัย และสรุปผล การประชุมระดมความคิด เรื่องบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างวันที่ 17-18 พฤศจิกายน 2531 ณ ห้องประชุมสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ต่างสรุปตรงกันว่า งานวิชาการมีความสำคัญเป็นอันดับ แรก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2531: 27) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสามารถ รักษาศิลป์ ที่ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าการปฏิบัติงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ใน ระดับมาก และเหตุผลอีกประการหนึ่ง ที่ส่งผลให้โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนัก งานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ เห็นประสิทธิภาพการพัฒนางานวิทา การของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ก็คือ สำนักงานคณะกรรมการ การการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้มีโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการ บริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษาขึ้น โดยมีความประสงค์ที่จะพัฒนาผู้บริหาร โรงเรียน ให้มีความรู้ความสามารถในด้านการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างดี โครงการนี้เป็นผลทำให้ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ต้องนิเทศ ติดตามการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดทุกโรงเรียนอย่าง ต่อเนื่อง เพื่อช่วยเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียน มีความรู้ความเข้าใจในการบริหาร งานด้านวิชาการมากยิ่งขึ้น โดยจัดให้มีการอบรมผู้บริหารโรงเรียน ตามโครงการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา ระดับอำเภอ ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหาของหลักสูตร พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชากับวิธีการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ การเขียนแผนการสอน บันทึกการ สอน การใช้สื่อประกอบการสอน การสาธิตการสอน การผลิตสื่อโดยใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีใหม่ๆ การจัดครูเข้าสอน การเผยแพร่ผลงานของโรงเรียน ซึ่ง ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องนำความรู้จากการอบรมไปใช้ในการบริหารงาน

ด้านวิชาการในโรงเรียนทุกเรื่อง จากการดำเนินการเช่นนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ
 วิชัย วงษ์ใหญ่ ว่าผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการ
 ใ้ใช้หลักสูตร (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2528 : 184-185) และสอดคล้องกับ
 สัจด์ อุทรานันท์ ได้กล่าวถึงหน้าที่ของผู้บริหารว่า มีหน้าที่ในการนำหลักสูตรไปใช้
 จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรเป็นอย่างดี เพราะผู้บริหาร
 มีหน้าที่บริหารหลักสูตร ส่วนครูสายการสอนมีหน้าที่นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริง
 และมีศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นที่ปรึกษา แนะนำอย่าง
 ใกล้ชิด (สัจด์ อุทรานันท์, 2527 : 260-261) ฉะนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงมีทัศนะ
 ว่า ประสิทธิภาพด้านการพัฒนางานวิชาการของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถม
 ศึกษาอำเภอ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากเป็นอันดับ 1 แต่ในบางเรื่องที่
 ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอยังปฏิบัติได้ไม่เป็นไปตามความ
 คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนคือ การเสนอแนะสำรวจแหล่งวิทยากรในท้องถิ่น
 การส่งเสริมให้ศูนย์วิชาการโรงเรียนผลิตสื่อต้นแบบบริการแก่ครูผู้สอน รวมทั้ง
 การนำเทคนิคใหม่ๆ ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ศึกษานิเทศก์
 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ปฏิบัติได้น้อย เพราะขอบข่ายของงานที่รับผิดชอบ
 มาก แม้จะตั้งใจทำงานอย่างจริงจัง ทুমเหตุทุกอย่างให้กับงานเพื่อให้งานที่
 รับผิดชอบบรรลุตามเป้าหมายแต่ในสภาพปัจจุบันจะพบว่าศึกษานิเทศก์สำนักงาน
 การประถมศึกษาอำเภอ มีภาระกิจมาก ทำให้มีเวลาในการส่งเสริมศูนย์วิชาการ
 กลุ่มโรงเรียนด้านการผลิตสื่อ และการนำเทคนิคใหม่ๆ ในการผลิตสื่อได้ค่อนข้าง
 น้อย เนื่องจากจำกัดด้วยเวลา แม้ว่าจะวางแผนการทำงานไว้อย่างดีแล้วก็ตาม
 อีกประการหนึ่งศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมีจำนวนน้อย จึง
 ต้องจัดแบ่งเวลาในการนิเทศงานด้านวิชาการโดยเฉลี่ยระหว่างโรงเรียน กับกลุ่ม
 โรงเรียนอย่างรัดกุมและอีกสาเหตุหนึ่งคือครูวิชาการศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมี
 การเปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติงานตลอดเวลาทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่องเท่าที่ควรจะเป็น
 และยังคงพบประมาในการผลิตสื่อของกลุ่มโรงเรียนมีไม่เพียงพอด้วย จาก

สาเหตุต่างๆ ดังได้กล่าวแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความเห็นว่า ประสิทธิภาพในเรื่องเหล่านี้ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภออยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ อยู่ในระดับมากเป็นอันดับ 2 รองจากด้านการพัฒนางานวิชาการ อาจเนื่องจากการนิเทศการศึกษา เป็นการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการสำคัญอยู่ 3 กระบวนการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และ กระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งทั้ง 3 กระบวนการมีความสำคัญติดเทียมกัน และเกี่ยวข้องกันอย่างแยกไม่ออก จะขาดกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งมิได้ เนื่องจากกระบวนการบริหารจะเป็นตัวหลัก ที่จะจัดระบบงาน และบริหารคน กระบวนการนิเทศการศึกษาจะเป็นตัวเสริม เพิ่มพลังให้การบริหารมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนั้นสภาพการทำงานที่ผู้บริหารให้ความสนใจในงานนิเทศการศึกษา ทำให้การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กับการบริหารงานในโรงเรียนของผู้บริหารมุ่งไปสู่ทิศทางเดียวกัน นั้นหมายถึง กระบวนการเรียนการสอนได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง อันจะส่งผลให้คุณภาพการเรียนการสอนมีมาตรฐานสูงขึ้นตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ สุพิชญา อีระกุล กาญจนา ศรีกาหสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศการศึกษา อันเป็นผลเนื่องมาจากสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปทุกขณะ การศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย (สุพิชญา อีระกุล กาญจนา ศรีกาหสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร. 2524:10) ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้เล็งเห็นความสำคัญ และตระหนักในเรื่องนี้ จึงได้กำหนดเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ในหลักสูตรการฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาโดยมีศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่ประสานงาน นิเทศติดตามกำกับ ให้ความร่วมมือกับผู้บริหารโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน ในการวางแผน และดำเนินงานการนิเทศ เช่น การสำรวจปัญหาความต้องการ

การพัฒนาการสอนของครู การจัดทำเครื่องมือการนิเทศตามสภาพปัญหา เสนอแนะ กระบวนการนิเทศการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีช่วยพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ประชุมปฏิบัติการพัฒนารูปแบบและเทคนิคการนิเทศในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ การ ใช้หลักการนิเทศแบบประชาธิปไตย และมีการประเมินมาตรฐานการนิเทศภายใน โรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ฉะนั้นจากการประสานงาน ให้ความช่วยเหลือด้านความรู้ใน การนิเทศการศึกษาแก่ผู้บริหารโรงเรียนอย่างใกล้ชิด ผลการวิจัยจึงพบว่าผู้บริหาร โรงเรียนมีทัศนคติตอบทบทวนด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนของ ศึกษาในเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภออยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจยิ่ง และการปฏิบัติ งานในด้านต่างๆ ศึกษาในเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมักจะติดต่อประสานงาน กับผู้บริหารโรงเรียนก่อน เพื่อเป็นการแสดงความเคารพเจ้าของสถานที่ และ เพื่อสนทนา หรือทำความคุ้นเคยกัน เป็นเหตุให้ผู้บริหารโรงเรียนมีเจตคติที่ดี ต่อศึกษาในเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จึงช่วยให้การทำงานทั้งสองฝ่าย บังเกิดผลดีซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ ว่าผู้บริหารโรงเรียนต้องร่วมประชุมปรึกษาหารือในการปฏิบัติงานการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ. 2520 : 84) ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงมีทัศนคติ ต่อประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา ของศึกษาในเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา อำเภออยู่ในระดับมาก

ส่วนเรื่องการนิเทศติดตามวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อ ช่วยเหลือเด็กเรียนช้า หรือเด็กผิดปกติเป็นกรณีพิเศษ และเรื่องการเสนอแนะ การจัดทำคู่มือผลิตอุปกรณ์ต้นแบบด้วยวัสดุท้องถิ่นหรือวัสดุได้เปล่า ให้แก่ศูนย์วิชา การกลุ่มโรงเรียนได้ผลิตเผยแพร่แก่ครูยังปฏิบัติได้ค่อนข้างน้อย เพราะศึกษาในเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมีความรู้และประสบการณ์น้อยในด้านการช่วย เหลือเด็กเรียนช้า และการสร้างสื่อด้วยวัสดุได้เปล่าหรือวัสดุในท้องถิ่น ศึกษาในเทศก์

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจะประสานงานติดต่อวิทยากรจากที่อื่นมาบรรยายให้ความรู้แก่ครู และผู้บริหารโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงมีทัศนะว่าประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในเรื่องเหล่านี้อยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านวิจัย ประเมินผล และบริการ ผู้บริหารโรงเรียน มีความเห็นว่าประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ อยู่ในระดับมากเกือบทุกเรื่อง แต่อยู่ในอันดับ .3 รองจากด้านการพัฒนางานวิชาการ และด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษาการปฏิบัติงานด้านการวิจัยของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ไม่สามารถจะทำการวิจัยได้มากนักเนื่องจากมีเวลาน้อย บุคลากรน้อยทำได้เพียงเป็นการเผยแพร่ความรู้จากงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ทางการจัดการศึกษาแก่โรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ และการให้ความรู้ด้านการวิเคราะห์ วิจัยเบื้องต้นเท่านั้น เพราะการทำงานวิจัยผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต้องมีเวลาอย่างเพียงพอ ฉะนั้นในการนี้ผู้บริหารโรงเรียนจึงเห็นว่าศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอยังปฏิบัติได้น้อยแต่ก็เป็นที่น่าพอใจของผู้บริหารแล้ว

ส่วนด้านการประเมินผลนั้น ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอได้จัดให้มีการประชุมชี้แจงจุดมุ่งหมายของการวัดผล ประเมินผล ตามระเบียบการวัดผลตามหลักสูตรให้แก่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นประจำทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้ผู้บริหารและครูต้องผ่านการอบรมความรู้ด้านการวัดผล ประเมินผล โดยเฉพาะ พร้อมกันนี้ได้มีการแจกจ่ายเอกสารคู่มือ ตลอดจนแนวปฏิบัติในการวัดผล และประเมินผล เพราะเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องอยู่ในการเรียนการสอนทุกขั้นตอน ตั้งแต่ประเมินสภาพผู้เรียนก่อนลงมือเรียน ประเมินผลพฤติกรรมขณะสอน และประเมินผลการเรียนทั้งด้านความสามารถในการเรียนรวมทั้งความรู้สึกที่ได้จากการทำกิจกรรมมาแล้ว ดังนั้นศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจึงตระหนักถึงความ

สำคัญของเรื่องการวัดผล และประเมินผลว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยให้การบริหารงาน การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมาย จึงมุ่งส่งเสริมให้ผู้บริหารมีความรู้ด้านนี้อย่างจริงจัง ศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์งานการประถมศึกษาอำเภอจึงทำหน้าที่วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มประสบการณ์ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาเป็นประจำทุกปี ผู้บริหารจึงเห็นว่าศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมีประสิทธิภาพด้านการวัดผล และประเมินผลอยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่องการชี้แจง การเขียนข้อสอบที่มีคุณภาพ และการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน การสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ ด้านการวัดเจตคติ วัดพฤติกรรมและวัดลักษณะนิสัยนั้น ยังควรได้มีการปรับปรุงต่อไป เพราะการสร้างเครื่องมือวัดผลจำเป็นต้องใช้งบประมาณ บุคลากร ระยะเวลา ศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์งานการประถมศึกษาอำเภอจึงยังดำเนินการได้ไม่เป็นไปตามที่มุ่งหวัง

ในส่วนของการให้บริการทางการศึกษานั้น ศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์งานการประถมศึกษาอำเภอ ทำหน้าที่ด้านการบริการอย่างดียิ่งให้แก่ผู้บริหารโรงเรียน เพราะตระหนักเสมอว่างานนิเทศการศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้ต้องประสานงาน และรับบริการ หรือให้บริการซึ่งกันและกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ฉะนั้นจึงมีการให้บริการเอกสารความรู้ การให้คำปรึกษา แนะนำ การติดตามการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด การช่วยแก้ไขปัญห การส่งเสริม และกระตุ้นให้มีการแสดงผลการเรียนรู้ของนักเรียน การเผยแพร่ผลงานของครู นักเรียน การเผยแพร่ข่าวสาร จัดทำเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานบริการ สื่อ ศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์งานการประถมศึกษาอำเภอ จึงปฏิบัติงานด้านนี้เป็นที่น่าพอใจของผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจึงมองเห็นว่าประสิทธิภาพในการนิเทศการศึกษา เกี่ยวกับการบริการอยู่ในระดับมาก แต่ก็ยังมีส่วนที่ต้องปรับปรุงให้ดีขึ้นตามสภาพเหตุการณ์ทางการศึกษาต่อไป

2. จากผลการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของครูสายการสอน โดยรวมทั้ง 3 ด้าน และเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน การที่ผลการวิจัยปรากฏออกมาเช่นนี้อาจจะมีสาเหตุหลายประการ คือ

2.1 ด้านการพัฒนางานวิชาการ ครูสายการสอนมีความเห็นว่าประสิทธิภาพในการพัฒนางานวิชาการอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกเรื่อง เนื่องจากครูสายการสอนมีความมุ่งหวังว่าศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถสูง ได้รับการฝึกฝนอบรมด้านการนิเทศการศึกษามา โดยเฉพาะ จึงคิดว่าศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เป็นผู้จะช่วยให้คำแนะนำช่วยเหลือ ด้านการเรียนการสอนให้กับครูสายการสอนได้เพิ่มพูนประสบการณ์ และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของครูและนักเรียน คอยดูแลไม่ให้ครูสายการสอนล้าสมัย รู้จักการสอนที่ทันสมัย และมีเทคนิควิธีในการสอน ทุกกลุ่มประสบการณ์ โดยใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการสอนทุกครั้ง รวมทั้งช่วยเสนอแนะครูสายการสอนเขียนแผนการสอน บันทึกการสอน การผลิตและการใช้สื่อประกอบการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ช่วยสาธิตการสอน สาธิตการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ส่งเสริมให้ครูสายการสอนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีใหม่ๆ ใช้ได้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมให้ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน เป็นตัวแทนช่วยผลิตสื่อต้นแบบบริการแก่ครู พยายามสำรวจแหล่งวิทยากรในท้องถิ่น นำมาช่วยพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน พร้อมสนับสนุนให้กำลังใจ ร่วมมือกับครูสายการสอน จัดนิทรรศการและแสดงผลงานของครูนักเรียน ในวันสำคัญต่างๆ เพื่อเผยแพร่ผลงานความก้าวหน้าของโรงเรียน เป็นการประกาศเกียรติคุณยกย่องชมเชยครู เป็นการสร้างขวัญกำลังใจแก่ครู แต่ศึกษานิเทศก์ยังปฏิบัติงานด้านการพัฒนางานวิชาการ โดยวิธีการประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนมากกว่าการปฏิบัติการนิเทศในระดับห้องเรียน ชั้นเรียน อาจเนื่องมาจากว่าปริมาณงานในหน้าที่ที่ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอรับผิดชอบมากเกินไป

ไม่เหมาะสมกับจำนวนศึกษานิเทศก์ซึ่งมีจำนวนน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมาคมศึกษานิเทศก์ที่พบว่า งานในหน้าที่ที่ศึกษานิเทศก์รับผิดชอบมีมากเกินไป และศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ทำงานธุรการมากกว่างาน นิเทศการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . 2526 : 109-110) งานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีขอบข่าย กว้างมากครอบคลุมงานทางด้านการศึกษาหลายอย่าง หลายหน่วยงาน ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จึงไม่มีเวลามากพอที่จะทำหน้าที่พัฒนา งานวิชาการในโรงเรียนต่างๆ อย่างใกล้ชิด และทั่วถึงได้ ตามความมุ่งหวังของ ครูสายการสอนส่วนมาก

จากสาเหตุต่างๆ ดังได้กล่าวแล้ว ครูสายการสอนจึงมีความเห็นว่า ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาด้านการพัฒนางานวิชาการ ของศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภออยู่ในระดับปานกลาง แต่ก็ยังมีบางเรื่องที่ครูสายการสอน มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมีประสิทธิภาพมาก คือการจัดประชุมสัมมนา ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อ หาของหลักสูตร แก่ครูจนครูสายการสอนสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชากับวิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดีทุกกลุ่มประสบการณ์

2.2 ด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษา ครูสายการสอนมีความเห็นว่า ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกเรื่อง อาจเนื่องมาจากการนิเทศการศึกษา เป็นงานซึ่งศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ต้องปฏิบัติงานตามกระบวนการ นิเทศการศึกษา ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด ใน เรื่องของการสำรวจปัญหาความต้องการของโรงเรียนในการนิเทศการเรียน การสอน การนิเทศภายในโรงเรียน การจัดทำสื่อเครื่องมือในการนิเทศการศึกษา การใช้นวัตกรรมในการนิเทศการศึกษา มีการทำงานเป็นระบบ แต่ปฏิบัติงานได้

ปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภลักษณ์ คูหาทอง ที่ว่า การปฏิบัติงานในเรื่องการสำรวจปัญหาการสอนก่อนไปนิเทศ ศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ ปฏิบัติได้น้อยเพราะว่ามักจะใช้วิธีการอบรม และประชุมสัมมนา การใช้เครื่องมือติดตาม ควบคุม กำหนดแนวทางปฏิบัติ การทดสอบนักเรียนตาม ความจำเป็นและโอกาส ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสม (ศุภลักษณ์ คูหาทอง. 2525 : 21-22) แต่ครูสายการสอนส่วนใหญ่ต้องการให้ศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอทำงานร่วมกับครูในโรงเรียน ชี้แนะ คอยช่วยเหลือแนะนำ และส่งเสริมด้านการเรียนการสอน การสังเกตการสอน การสาธิตการสอน เสนอแนะ การจัดทำคู่มือผลิตอุปกรณ์ประกอบการสอน ตามความเหมาะสมตามกลุ่มประสบการณ์ เพื่อเป็นต้นแบบในการสอนนักเรียนการใช้วัสดุได้เบร่าผลิตเป็นอุปกรณ์ในศูนย์วิชาการ กลุ่มโรงเรียน เพื่อการเผยแพร่แก่ครูต่อไป ช่วยในการสำรวจอุปสรรคด้านการเรียน การสอน เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำเครื่องมือการนิเทศภายในโรงเรียนตามสภาพปัญหา ช่วยเหลือเด็กเรียนช้าหรือเด็กผิดปกติเป็นกรณีพิเศษ การใช้นวัตกรรม หรือเทคโนโลยี ในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน อันเป็นการช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ช่วยเสนอแนะ และพัฒนาเทคนิควิธีการนิเทศการสอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์ อันเป็นการสนับสนุนให้ครูสายการสอนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างแท้จริง และเห็นอกเห็นใจ มีการประเมินผลการนิเทศเพื่อ สรุปเป็นแนวทางการปรับปรุงพัฒนานิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 ด้านวิจัย ประเมินผล และบริการ ครูสายการสอนมีความเห็นว่า ประสิทธิภาพในการวิจัย ประเมินผล และบริการ ของศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภออยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกเรื่อง อาจจะเนื่องมาจาก ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวิจัย ทางการศึกษา การสนับสนุนให้โรงเรียน และกลุ่มโรงเรียนวิเคราะห์ วิจัยทาง การศึกษาและการเผยแพร่ผลการวิเคราะห์วิจัย ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถม

ศึกษาอำเภอยังปฏิบัติได้ไม่มากเท่าที่ควรจะเป็น เนื่องจากการวิจัยทางการศึกษา ผู้วิจัยต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์และควรมีแหล่งวิชาการในการศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ แต่ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษาน้อยเป็นส่วนใหญ่ และมีอุปสรรคปัญหาส่วนมาก รวมทั้งไม่มีงบประมาณทางด้านการวิจัยสนับสนุนให้ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอดำเนินงานพัฒนาการวิจัยทางการศึกษาระดับอำเภอได้ งบประมาณจะจัดไว้ในระดับจังหวัดเท่านั้น และศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมีเวลาน้อยมากในการที่จะศึกษาค้นคว้าด้านงานวิจัยด้วย ฉะนั้น การนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนจึงมีน้อย เพราะขาดคู่มือ เอกสาร ในการดำเนินการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จำรัส สุทธิพันธุ์ พบว่าศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขาดคู่มือ เอกสารในการดำเนินงานด้านการศึกษาทดลองวิจัย (จำรัส สุทธิพันธุ์. 2531 : 84-85) ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดจึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอได้เข้ารับการศึกษาระดับปริญญาโททุกคน เพราะเป็นทางเดียวเท่านั้นที่จะพัฒนางานด้านการวิจัยทางการศึกษาได้ ไม่ใช่เป็นเพียงการส่งศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเข้ารับการอบรมการจัดทำงานวิจัยเพียง 4-5 วัน หรือเพียงระยะเวลา 1 เดือน แล้วมาเป็นผู้ให้ความรู้ด้านการวิจัยแก่ครู ด้วยเหตุเหล่านี้อาจจะส่งผลให้ครูสายการสอนมีความเห็นว่าศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอยังมีประสิทธิภาพปานกลางในด้านการวิจัยก็เป็นได้

ส่วนด้านการประเมินผลนั้น ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาด้านการศึกษามาก ด้านการวัดผลการศึกษา นั้นเป็นการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากสถาบันต่างๆ รวมทั้งการประชุม อบรม โดยเฉพาะ การให้ความรู้แก่ครูมักจะเป็นการประชุม ชี้แจง หรือเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู ในส่วนของการปฏิบัติงานร่วมกับครูสายการสอนในระดับโรงเรียน

ยังทำได้น้อย เนื่องจากครูสายการสอนมีจำนวนมาก โรงเรียนมีจำนวนมาก แต่ศึกษานิเทศก์มีจำนวนน้อย ระยะเวลาในการที่จะชี้แจงอย่างใกล้ชิดให้แก่ครูด้านการประเมินผลจึงยังปฏิบัติได้น้อยไม่เป็นไปตามที่ครูมุ่งหวังเท่าที่ควร ส่วนใหญ่ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปฏิบัติงานด้านการวัดผลทางการศึกษาร่วมกับครูเป็นรายกลุ่มคัดเลือกครูทำงานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับจังหวัด อำเภอ มากกว่าปฏิบัติในโรงเรียน ในส่วนของการประเมินผลระดับโรงเรียน ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทำหน้าที่ประสานงานในการดำเนินการสอบวัดผลปลายปีเป็นส่วนใหญ่ และจัดให้มีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้นที่ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอดำเนินการร่วมกับครู ส่วนแบบทดสอบนั้นเขตการศึกษาเป็นผู้จัดทำเอง ผลการวิจัยครั้งนี้จึงพบว่าศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอยังปฏิบัติงานด้านการวัดผลร่วมกับครูอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

ในส่วนของบริการทางการศึกษานั้นก็เช่นเดียวกัน ครูสายการสอนมีทัศนะว่าศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปฏิบัติงานให้บริการแก่ครูยังน้อย เพราะครูสายการสอนมีความต้องการให้ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นผู้เสนอแนะแหล่งวิชาการในชุมชน เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดประชุมสัมมนาทางการศึกษาของหน่วยงานอื่นให้ทราบ หรือผลิตคู่มือความรู้ต่างๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการบริการสื่อทางการเรียนการสอนที่ทันสมัยแก่ครูแต่ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ บริการได้เพียงการจัดหาเอกสารความรู้จากหน่วยงานอื่นมาบริการให้ครูได้เท่านั้น ส่วนที่ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบริการให้แก่ครูเป็นประจำคือ การส่งเสริม เผยแพร่ผลงานของครูโดยการประกาศเกียรติคุณยกย่องชมเชยผู้ที่มีผลงานดีเด่นทางด้านการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา และการจัดทำเอกสารสรุปผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพื่อให้ได้ทราบผลการเรียนการสอน สภาพปัญหา อันนำไปสู่การแก้ปัญหาบุคลากร และการเรียนการสอนในโรงเรียน

อย่างเป็นระบบ แต่การปฏิบัติงานเช่นนี้ยังไม่เป็นไปตามความต้องการของครู ครูสายการสอนจึงมองว่าศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอยังมีประสิทธิภาพด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย หอจะสรุปข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ต่องานนิเทศ การศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ดังนี้

1. ควรมีการพัฒนาความรู้ความสามารถของศึกษานิเทศก์สำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอ ด้วยการจัดอบรมวิธีการสอนใหม่ๆ และการพัฒนาสื่อการสอน เพื่อให้ทันกับความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการ และเทคโนโลยีทางการศึกษา ใหม่ๆ เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียน และครูเกิดความศรัทธาเชื่อถือ
2. ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรได้รับการสนับสนุนให้มีความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อย่างแท้จริง และควรส่งเสริมให้ได้ศึกษาดูในระดับปริญญาโท ปริญญาเอก เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้อัน เป็นผลต่อการปฏิบัติงานทางวิชาการ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการนิเทศการศึกษา
3. ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรให้เวลากับการ พัฒนางานวิชาการในโรงเรียนอย่างจริงจัง ส่งเสริมให้มีการผลิตสื่อประกอบการ สอน และเสนอแนะวิธีสอนแบบใหม่ๆ
4. ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรศึกษาวิธีการ สอนแบบใหม่ๆ และสาธิตการสอนให้ครูตามกลุ่มประสบการณ์ ทุกชั้นเรียน
5. ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรใช้เทคนิค และ กระบวนการนิเทศการศึกษา โดยการใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยี ให้ครูเกิดความเชื่อถือศรัทธา

6. ศึกษาวิเคราะห์ความสนใจศึกษาหาความรู้เรื่อง เทคนิควิธีการสอนเด็ก เรียนซ้ำ และให้การนิเทศแก่ครูสายการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการเรียน ของนักเรียนอย่างจริงจัง อันเป็นการช่วยโรงเรียนแก้ปัญหา

7. ศึกษาวิเคราะห์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอควรอบรมเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษา และการวิจัยทางการศึกษา เพื่อให้มีความสามารถอย่างแท้จริง เพื่อนำมาพัฒนางานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเรื่องทัศนะของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอทุกอำเภอทั่วประเทศ ที่มีต่อการนิเทศการศึกษา เพื่อจะได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุม และกว้างขวางยิ่งขึ้น

2. ควรทำการวิจัยทัศนะของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เช่น ประธานกลุ่มโรงเรียน ครูวิชาการศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน

3. ควรทำการวิจัยความต้องการของครูสายการสอน ในการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุกกลุ่มประสบการณ์ เพื่อจะได้พัฒนางานวิชาการด้านการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

מנדחאָרדעב

บรรณานุกรม

การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ, สำนักงาน. รายงานผลการดำเนินการจัดการศึกษา ปีงบประมาณ 2536. กรุงเทพฯ : หน่วยงานนี้เทศก์, ม.ป.ป.ก. อัดสำเนา.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ข้อมูลและสารสนเทศปีการศึกษา 2536. กรุงเทพฯ: ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ, ม.ป.ป. ข. อัดสำเนา.

การประเมินผลการศึกษา, สำนักงาน. การประเมินผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, ม.ป.ป.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แนวคิดการจัดการศึกษาในอนาคต โครงการทบทวนแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520. ม.ป.ท., 2520. อัดสำเนา.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ระเบียบและแนวปฏิบัติตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2524. กรุงเทพฯ : หน่วยงานนี้เทศก์, 2524.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา พ.ศ. 2525-2534. ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การบริหารงานวิชาการ. ม.ป.ท., 2529. อัดสำเนา.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : 2528.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การวิเคราะห์การปฏิบัติงานตามนโยบายเร่งรัดคุณภาพการประถมศึกษา. เอกสารสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ที่ 3/2528.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. เอกสารชุดนิเทศการศึกษา : การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2529.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การบริหารงานวิชาการ. ม.ป.ท., 2529. อัดสำเนา.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : 2531. อัดสำเนา.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533. กรุงเทพฯ : ศึกษานิเทศก์, 2533.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. แผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2534 - 2539). กรุงเทพฯ : กองนโยบายและแผน, 2533. อัดสำเนาเย็บเล่ม.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือการอบรมครู แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2525. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป, 2535.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. ชุดอบรมด้วยตนเองการดำเนินการตามแผนการนิเทศภายในโรงเรียนการสังเกตการเข้าสอนในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้ว. 2531 ก.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน.โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพ
การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา, ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง การบริหาร
งานวิชาการ. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช, 2529 ข.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน.โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพ
การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา, ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่ม 3
การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช, 2529.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน.โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพ
การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา, ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่ม 11
การดำเนินการตามแผนการนิเทศภายในโรงเรียนการสังเกตการสอน
ในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้ว, 2531 ข.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน.เอกสารทางวิชาการ
ชุดนวัตกรรมการเรียนการสอนและการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2532.

จเร เฉลิวงศ์. การศึกษาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ และปัญหาในการปฏิบัติงาน
ตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 12. ปริญญานิพนธ์
กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2529.
อัดสำเนา.

จำรัส สุทธิพันธ์. การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในเขต
การศึกษา 2. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531. อัดสำเนา.

ฉลอง บุญญานันต์. รายงานการวิเคราะห์ปัญหาการนิเทศการศึกษา.
กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ,
2515.

- ชัยพงศ์ สุวรรณรักษ์. ความต้องการความช่วยเหลือของผู้บริหารและครูไวยาเรียน
ประถมศึกษาจากผู้นิเทศ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์.
ปริญญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- زاری มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์. 2527.
- ชูศรี วงศ์วัฒนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2524.
- ติศกุล เกษมสวัสดิ์. ความต้องการทางการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติ
งานของศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน. ปริญญาณพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
2530. อัดสำเนา.
- ทิพดี ไชยงยศ. บทบาทของสภาตำบลในการส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียน.
ปริญญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. หลักการบริหารการศึกษา. หน้า 313 พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์การพิมพ์, 2523.
- บุญเลิศ แสนศักดิ์. "ครูใหญ่ในฐานะผู้นิเทศการศึกษาในโรงเรียน," วารสาร
ศึกษาศาสตร์. 3 : 32-23 ; มิถุนายน-กันยายน 2525.
- ประกอบ ระกิติ. การนิเทศการศึกษา. ม.ป.ท, 2520.
- ประกาศ แสงเพชร. เทคนิคการนิเทศการศึกษา. ใน ประมวลบทความนิเทศ
การศึกษา, 2520.
- ประชุม รอดประเสริฐ. ความรู้เกี่ยวกับการบริหาร. เอกสารประกอบคำสอน
ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์, 2525.

ประสิทธิ์พรพรรณ ไพธีกระจำง . บทบาทในการสอนการวิจัย และการบริหารทาง

วิชาการแก่สังคมและการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษา

เอกชน , ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร , 2520.อัดสำเนา .

ปรีชา นิพนธ์พิทยา . มิติใหม่ การนิเทศการศึกษากับการพัฒนา . กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ธีรพงษ์การพิมพ์ . 2537 .

ผกาทิพย์ แก้วฉวีกรังษี . บทบาทของศึกษานิเทศก์ สังกัดกรุงเทพมหานคร .

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2524 .
อัดสำเนา .

พรทิพย์ ไวยโกคา . บทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ตาม

ทัศนะของครูประจำการและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร .

ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร , 2524. อัดสำเนา .

พนัส หันนาคินทร์ . การศึกษาของไทย . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช . 2524 .

เมธี ปิณฑนันทน์ . การบริหารการศึกษา . กรุงเทพฯ : พัทธอักษร , 2525 .

วรสุตา บุญไวยโรจน์ . หลักและแนวปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา . กรุงเทพฯ :

ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2526 .

วิจิตร วรุตบางกูร กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และสุพิชยา ธีระกุล . การนิเทศการศึกษา .

สมุทรปราการ : ขนิษฐการพิมพ์และโฆษณา . 2524 .

วิชัย วงศ์ใหญ่ . พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่ . กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม , 2528 .

วินัย เกษมเศรษฐ . "บทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์," ใน ประมวลบทความ

การนิเทศการศึกษาปี 2525 . กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์

กรมสามัญศึกษา . 2525 .

- ศุภลักษณ์ คูหาทอง. การปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาในทัศนะของผู้บริหารครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ ในเขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- สัจด์ อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สยาม, 2530.
- สัจด์ อุทรานันท์. "กระบวนการนิเทศการศึกษา ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา", เอกสารการรายงานการปฏิบัติงาน เรื่อง การทดลองรูปแบบการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน. 4-8; มีนาคม 2527. อัดสำเนา.
- สาย ภาณุรัตน์. คู่มือการนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร : แผนกการพิมพ์วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2511.
- สุจินต์ ตันเจริญ. คุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์ตามทัศนะของครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- สุพิชญา อีระกุล ภาณุจนา ศรีกาหลินธุ์ และวิจิตร (อีระกุล) วรุตบางกูร. การนิเทศการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิชเนต, 2524.
- สุรินทร์ สรสิริ. "การบริหารงานวิชาการ,". เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 83. 2508.
- สวัสดี สมานพันธ์. คู่มือการปฏิบัติของศึกษานิเทศก์. หน่วยศึกษานิเทศก์, 2515. อัดสำเนา.
- โสภณ รอดทอง. ปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญประจำจังหวัด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- อรุณ รักธรรม. หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.

- Adams, Harold P. and Frank G. Dickey. Basic Participle of Supervision. New York : American Book Co., 1953.
- Brown, William F. and Wayne H. Holtzman. SSHA Manual of Study Habits and Attitudes. New York : Psychological Corporation, 1975.
- Burton, William H. and L. co J. Brueckner. Supervision : A Social Process. 3rd ed. New York : Appleton Century Co., 1965.
- Carman, Beatrice D. "Role and Responsibilities in General Supervision of Instruction," Dissertation Abstracts International A Humanistic and Social Science. Microfilm V. 31. No 9. 1973.
- Carlton, Cecil G. "Role of Instructional Supervisions as Perceived by Teacher and Principles in Selected Florida Elementary School," Dissertation Abstracts International A Humanistic and Social Sciences. Microfilm V. 31. No. 9. 1975.
- Gorton, Richard A. School Administration and Supervision Leadership Challenges and Opportunities. 2nd ed. U.S.A. : WM, C. Brown Company Publishers, 1983
- Guss, Carolyn. "How is Supervision Perceived," Supervision Emerging Profession. Washington D.C. : Indiana Association for Supervision and Curriculum Development, 1973.
- Harris, Ben M. Supervision Behavior in Education 1985.
- Kats. Supervision Behavior in Education. Englewood Cliffs, N.J. Prentice - Hall, 1963.
- Kerjcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities," Educational and Psychological Measurement. 30 (3) : 607-610 ; 1970.
- Sarbin, Theodore R. "Role Theory," in Handbook of Psychology. Addison - Wesley Publishing Company, 1969.
- Tanner and Tanner. Curriculum Development Theory in to Practice. New York : Mc Millan Publishing, 1975.
- Wiles, Kimball. Supervision for Better Schools. 3rd ed. Englewood Cliffs. New York : Prentice - Hall, 1967.

00000000

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูสายการสอน

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูสายการสอน

2. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

3. แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ด้านการพัฒนางานวิชาการ ด้านการพัฒนางานนิเทศการศึกษาด้านวิจัย ประเมินผล และบริการ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ด้านการพัฒนางานวิชาการ ด้านการพัฒนางานนิเทศการศึกษา ด้านวิจัย ประเมินผลและบริการ

ข้อมูลในแบบสอบถามฉบับนี้ ใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้นผู้วิจัยจะปฏิบัติตาม
จรรยาบรรณของการวิจัยอย่างเคร่งครัด จะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานและ
สถานภาพทางราชการของท่านแต่ประการใด จึงขอให้ท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถาม
ฉบับนี้ให้ครบถ้วนและตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง ที่ท่านได้สละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถาม
เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ และได้โปรดส่งคืนสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ ภายในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2537

วรรณฯ ศุภมันตา ผู้วิจัย

ตอนที่ 1

เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่กำหนดให้ ให้ตรงกับความเป็น
จริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ตำแหน่งในสถานศึกษา

() ผู้บริหารโรงเรียน

() ครูสายการสอน

ตอนที่ 2

แบบสอบถามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูสายการสอนโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ เกี่ยวกับ
ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์สำนักงานประถมศึกษาอำเภอ

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนนี้ มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาประสิทธิภาพ การนิเทศ
การศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ 3 ด้าน คือ

1. ด้านการพัฒนางานวิชาการ
2. ด้านการพัฒนากการนิเทศการศึกษา
3. ด้านวิจัย ประเมินผลและบริการ

โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่
ท่านเห็นว่าเป็นการปฏิบัติ การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการ
ประถมศึกษาอำเภอที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	การนิเทศการศึกษา	ระดับประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	1.1 ตามทัศนะของท่านการ ให้การอบรมทางวิชาการของ ศึกษานิเทศก์เป็นประโยชน์ต่อ การเรียนรู้ การสอนมากน้อย เพียงใด	✓				

ข้อที่	การนิเทศการศึกษา	ระดับประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	1. <u>การพัฒนางานวิชาการ</u> มีการจัดประชุมสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหาของหลักสูตร พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 จนเป็นที่เข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง 2 ชี้แจงความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้เนื้อหาวิชากับวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนได้ดี สามารถนำไปปฏิบัติได้ 3 ให้ความสนใจ สนับสนุนเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในโรงเรียนได้					

ข้อที่	การนิเทศการศึกษา	ระดับประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4	ให้คำมร่วมือ เสนอแนะแนว การเขียนแผนการสอน บันทึกการ สอน การใช้สื่อการเรียนการสอน ได้เหมาะสมกับลักษณะของ เนื้อหาวิชา					
5	วิเคราะห์สภาพการเรียน การ สอนในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความ สำเร็จในการพัฒนางานวิชาการ ของโรงเรียนได้ดี ให้คำปรึกษา และมีการสาธิตการสอนเกี่ยวกับ การผลิตและการใช้สื่อประกอบ การเรียนการสอน					

ข้อที่	การนิเทศการศึกษา	ระดับประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6	จัดให้มีการประชุมปฏิบัติการวางแผน แก้ปัญหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ใช้ประกอบการสอนในโรงเรียน ให้สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนและท้องถิ่นจนบังเกิดผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน					
7	ให้คำแนะนำในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน การจัดครูเข้าสอนตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลพร้อมกำกับติดตามให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียน					

ข้อที่	การนิเทศการศึกษา	ระดับประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8	มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนผลิตสื่อต้นแบบบริการแก่ครูผู้สอนในโรงเรียนต่างๆ พร้อมทั้งแนะนำเทคนิคใหม่ๆ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดพัฒนาการด้านต่างๆ แก่นักเรียนในโรงเรียน					
9	สนับสนุนให้กำลังใจและร่วมมือกับโรงเรียนจัดนิทรรศการแสดงผลงานของครู นักเรียนเพื่อเผยแพร่ผลงานความก้าวหน้าของโรงเรียน พร้อมทั้งประกาศเกียรติคุณยกย่อง ชมเชย ผู้ที่มีผลงานดีเด่นทางวิชาการ					

ข้อที่	การนิเทศการศึกษา	ระดับประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10	เสนอแนะให้โรงเรียนได้สำรวจแหล่งวิทยากรในท้องถิ่นที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เพื่อนำมาช่วยกิจกรรมการเรียน ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นจนบังเกิดผลดีแก่การพัฒนาคุณภาพทางวิชาการของโรงเรียน					
11	มีการกำกับ ติดตามการจัดการศึกษาของทุกโรงเรียนในสังกัด ให้เป็นไปตามหลักสูตรนโยบาย และแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ					

ข้อที่	การนิเทศการศึกษา	ระดับประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. <u>การพัฒนาการนิเทศการศึกษา</u>						
1	มีการสำรวจปัญหาและความต้องการการการนิเทศภายในโรงเรียน ประชุมชี้แจงให้บุคลากรที่รับผิดชอบ เข้าใจจุดมุ่งหมายและแนวทางในการนิเทศภายใน โดยให้ ครูมีส่วนร่วมในการกำหนด เป้าหมายพร้อมจัดทำปฏิทินการ นิเทศภายในโรงเรียน					
2	พัฒนาการสอนของครูให้บังเกิดผล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน					
3	จัดประชุมปฏิบัติการให้มีการจัดทำ เครื่องมือการนิเทศภายใน โรงเรียน เช่น แบบบันทึกการ นิเทศ แบบสังเกตการสอนเพื่อนำ ไปนิเทศอย่างได้ผลเป็นที่น่าพอใจ					

ข้อที่	การนิเทศการศึกษา	ระดับประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4	ร่วมมือกับบุคลากรในโรงเรียน สำรวจปัญหาและอุปสรรคด้านการ เรียนการสอนเพื่อเป็นข้อมูลใน การจัดทำเครื่องมือการนิเทศ เพื่อใช้นิเทศในโรงเรียนได้ ตรงตามความต้องการและตาม สภาพปัญหา					
5	ส่งเสริมให้มีการใช้กิจกรรมใน การดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียน อันส่งผลต่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เช่น ประชุมเชิงปฏิบัติการ การสังเกตการสอนและการสาธิต การสอน					
6	นิเทศติดตามวิธีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน เพื่อช่วยเหลือ เด็กเรียนช้าหรือเด็กผิดปกติเป็น กรณีพิเศษ จนโรงเรียนสามารถ แก้ปัญหาได้เป็นที่น่าพอใจ					

ข้อที่	การนิเทศการศึกษา	ระดับประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7	เสนอแนะกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อช่วย พัฒนาบุคลากรในโรงเรียน จนประสบผลสำเร็จในการนิเทศ ภายใน					
8	สนับสนุนและให้ความร่วมมือในการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง					
9	จัดประชุมปฏิบัติการพัฒนารูปแบบ และเทคนิควิธีการ การนิเทศให้ เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียน การสอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์ รายวิชา ระดับการศึกษาโดย ดำเนินการอย่างมีขั้นตอน					

ข้อที่	การนิเทศการศึกษา	ระดับประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10	ให้คำแนะนำปรึกษา และรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียน เกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ปัญหาส่วนตัว เพื่อช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน จนประสบความสำเร็จ					
11	ใช้หลักการนิเทศแบบประชาธิปไตย อันได้แก่การยอมรับนับถือ และส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงานประเมินผลงานต่างๆ ของโรงเรียนจนการดำเนินงานมีคุณภาพ					
12	ทำการนิเทศติดตามการบริหารโรงเรียน และการปฏิบัติการสอนของครูอย่างจริงจัง จริงใจและเห็นอกเห็นใจ					

ข้อที่	การนิเทศการศึกษา	ระดับประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13	เสนอแนะการจัดทำคู่มือผลิตอุปกรณ์ต้นแบบด้วยวัสดุท้องถิ่นหรือวัสดุได้เปล่า ให้แก่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ได้ผลิตสื่อเป็นตัวอย่างเผยแพร่แก่คณะครูได้อย่างทั่วถึงทุกโรงเรียน					
14	มีการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนและสรุปผลการนิเทศเพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงพัฒนาการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น					
	3. <u>งานวิจัย ประเมินผลและบริการ</u>					
1	มีการเผยแพร่ความรู้จากงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาแก่ทางโรงเรียน					

ข้อที่	การนิเทศการศึกษา	ระดับประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2	จัดประชุม อบรม บุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ วิจัยเบื้องต้นเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน					
3	ให้คำปรึกษา แนะนำ แก่คณะครูที่สนใจการทำการสอนในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ					
4	จัดประชุมชี้แจงจุดมุ่งหมายของการวัดผล และประเมินผลตามระเบียบการวัดผลตามหลักสูตรแก่บุคลากรในโรงเรียนจนสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง					
5	แนะนำให้มีการนำผลการเรียนของนักเรียนมาเปรียบเทียบเป็นระยะเพื่อประเมินผลการพัฒนาการทุกด้าน อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน					

ข้อที่	การนิเทศการศึกษา	ระดับประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6	จัดประชุมชี้แจงแก่บุคลากรในโรงเรียนเรื่องเทคนิคการเขียนข้อสอบที่มีคุณภาพ และร่วมกันสร้างแบบทดสอบมาตรฐาน					
7	จัดประชุมปฏิบัติการ แก่บุคลากรในโรงเรียน เพื่อนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มประสบการณ์ตามรายสมรรถภาพที่เป็นปัญหามาวิเคราะห์ หาแนวทางแก้ไขร่วมกันอย่างเป็นระบบ					
8	ติดตามผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนตลอดจนสามารถแก้ไขปัญหาด้อย่างมีประสิทธิภาพ					
9	ร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ ด้านการวัดเจตคติ วัดพฤติกรรม และวัดลักษณะนิสัย ใช้ในโรงเรียน					

ข้อที่	การนิเทศการศึกษา	ระดับประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10	ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดทำตารางเปรียบเทียบ หรือกราฟแสดงผลการเรียนรู้ทุกระดับชั้นเรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจในการเรียนของนักเรียนได้อย่างทั่วถึง					
11	ผลิตเอกสาร คู่มือการบริหาร คู่มือการรักษาโรคติดต่อ การนิเทศภายใน การจัด การเรียน การสอน บริการแก่โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
12	ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงาน โดยการประกาศเกียรติคุณยกย่อง ชมเชยผู้บริหาร และครูที่มีผลงานดีเด่นทางด้านการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียน ให้ทราบ โดยทั่วถึงกัน					
13	เสนอแนะแหล่งวิชาการในชุมชน เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการจัด ประชุม สัมมนาทางการศึกษาของ หน่วยงานอื่นให้ทราบ					

ข้อที่	การนิเทศการศึกษา	ระดับประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
14	บริการเผยแพร่ แนะนำการจัดทำ เอกสารการบริหารงานใน โรงเรียน และเอกสารงาน วิชาการเป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
15	จัดทำเอกสารสรุปผลการ วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนเป็นประจำทุกปี เพื่อ ให้ทราบผลการเรียนการสอนและ สภาพปัญหา นำไปสู่การแก้ปัญหา บุคลากรและจัดการการเรียน การสอนอย่างเป็นระบบ					
16	ให้บริการทางการศึกษาด้านสื่อ เพื่อการเรียนการสอน และ เทคโนโลยีทางการศึกษา ของ โรงเรียนได้นำไปใช้ในการเรียน การสอน					

ตอนที่ 3

แบบสอบถามปลายเปิด

คำชี้แจง ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะการนิเทศ
การศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ด้านการ
พัฒนางานวิชาการด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษา ด้านวิจัย ประเมินผล
และบริการ โดยเขียนลงในช่องว่างต่อไปนี้

ความคิดเห็นและปัญหาด้านการพัฒนางานวิชาการ

.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....

ความคิดเห็นและปัญหาด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษา

.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ความคิดเห็นและปัญหาด้านการวิจัย ประเมินผล และบริการ

.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ที่ ทม 1007/3021

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

18 สิงหาคม 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางวรรณ สุภมณฑา เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า
เพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่องประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ
ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูสายการสอน

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.สุกัญญา ตียะสุวรรณ	ประธาน
อ.สุพิพรรณ พัฒนพาณิชย์	กรรมการ
ผศ. สมหมาย รอดโพธิ์ทอง	กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใครขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้
และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใดๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/3991

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

7 ตุลาคม 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางวรรณฯ ศุภมันเตา เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการตามทัศนะ ของผู้บริหารและครูสายการสอน

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.สุกัญญา ดิยะสุวรรณ ประธาน

อ.สุพิพรรณ พัฒนพาณิชย์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตได้ขอความอนุเคราะห์ คือ .ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวก ในการขอความร่วมมือจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สมุทรปราการ โดยให้ผู้บริหาร และครูตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2537 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใดๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย
ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวรณา ชื่อสกุล สุขมันทา
เกิดวันที่ 17 เดือน กันยายน พุทธศักราช 2485
สถานที่เกิด จังหวัดสมุทรปราการ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2503 ม.6 โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
พ.ศ. 2505 บ.กศ. โรงเรียนฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2510 บ.ม.
พ.ศ. 2523 ค.บ. (การประถมศึกษา) วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2537 กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2506 ครูโรงเรียนคลองบางปลี อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ
พ.ศ. 2514 ครูโรงเรียนคลองเสาธง อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ
พ.ศ. 2516 ครูโรงเรียนชุมชนวัดสาขลา อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัด
สมุทรปราการ
พ.ศ. 2518 ครูโรงเรียนวัดสุขกร อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ
พ.ศ. 2530 ศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางบ่อ
จังหวัดสมุทรปราการ
พ.ศ. 2531 ศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ